OM:201884

PS ÁMK Cserkeszőlő

Napköziotthonos Óvoda

Pedagógiai Programja

Egészséges életmód-környezettudatos nevelés-néphagyományok ápolása

2025.

Ha a jövő évről akarsz gondoskodni

–vess magot!

Ha egy évtizeddel számolsz – ül-

tessfát!

Ha terved egy életre szól – em-

bertnevelj!

/Kínai mondás/

Az intézmény OM azonosítója: 201884	**készítette:** **……..** **főigazgató** **PH.**
Legitimációs eljárás	
A PS ÁMK Cserkeszőlő (5465 Cserkeszőlő Szinyei u.1.) Helyi Pedagógiai Programját az SZMK megismerte **…….** **A Szülői Munkaközösség elnöke**	
A PS ÁMK Cserkeszőlő (5465 Cserkeszőlő Szinyei u. 1.) Helyi Pedagógiai Programját a 2023.évi LII. törvény 171. § 18. alapján a főigazgató készítette el a nevelőtestület bevonásával. **……..** **a nevelőtestület nevében**	
A PS ÁMK Cserkeszőlő Napköziotthonos Óvoda (5465 Cserkeszőlő Szinyei u. 1.) Helyi Pedagógiai Programját a fenntartó a ……../2025.(……..)határozatával jóváhagyta. **…….** **fenntartó nevében** **P.H.**	
A dokumentum jellege: Nyilvános	**Megtalálható a főigazgatói irodában és a község honlapján www.cserkeszolo.hu**
Hatályos: a jóváhagyás napjától **Érvényes: visszavonásig.**	
Iktatószám:	

Tartalomjegyzék

TÖRVÉNYI HÁTTÉR, SZABÁLYOZÓ DOKUMENTUMOK 5
1. HELYZETELEMZÉS 6
1.1. Helyzetkép községünkről, intézményünkről 6
1.2. Személyi, tárgyi erőforrás 7
2. A SAJÁTOS PEDAGÓGIAI ARCULAT ÉRTÉK ÉS CÉLRENDSZERE 8
2.1. Értékazonosság és előnyös különbözőségek az intézményben 8
2.2. Bevezető 9
2.3. Alapelveink 10
2.4. Nevelési célunk 10
2.5. Küldetésnyilatkozat 11
2.6. Jövőkép 12
3. A „MI ÓVODÁSAINK" – GYERMEKKÉP 12
4. A" MI ÓVODÁNK" – ÓVODAKÉP 13
5. A „MI ÓVODÁNK" - PEDAGÓGUSKÉP 14
6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELTÉTELEI 15
RENDSZERÁBRA 15
7. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI 16
7.1. Az egészséges életmód alakítása 16
7.2. Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés 20
7.3. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés fejlesztése, megvalósítása 23
8. A CSERKESZŐLŐI ÓVODA NEVELÉSI CÉLJA 26
9. AZ ÓVODAI TEVÉKENYSÉGEK KERETE 26
10. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI 28
10.1. Játék 28
10.2. Játékban megvalósított tanulás 33
10.2.1. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE 33
10.2.2.VERSELÉS, MESÉLÉS 38
10.2.3. ÉNEK , ZENE, NÉPI JÁTÉK, TÁNC 41
10.2.4. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA 44
10.2.5. MINDENNAPOS MOZGÁS 47
10.2.6.ÓVODAI ÜNNEPEINK 53
10.3.MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK 53
11. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS 55
12. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉRE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK 61
13. A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK ELVEI INTÉZMÉNYÜNKBEN 65
14. TEHETSÉGGONDOZÁS 70
15. PROGRAMUNK DOKUMENTÁCIÓS RENDSZERE 73
16. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI 76
17. ÖSSZEGZÉS 79
18. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR 80
19.FELHASZNÁLT IRODALOM 82
20. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK 83

Törvényi háttér, szabályozó dokumentumok

Az óvodák működésének kereteit, tartalmát az alábbi törvények, rendeletek, szabályzások határozzák meg, amelyek biztosítják a PS ÁMK Cserkeszőlő Napköziotthonos Óvoda szervezeti és szakmai önállóságát, meghatározzák a nevelő - oktató munkában résztvevők jogait és kötelezettségeit, garantálják a gyermekek érdekeinek megfelelő célok, alapelvek érvényesülését, az intézmények pedagógiai szabadságát, sajátos arculatát a szűkebb társadalmi környezet igényeinek megfelelően.

A program felülvizsgálatát meghatározó alapvető törvények

- 2019. évi LXX. törvény Nemzeti köznevelésről módosítása
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. Rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 77//2025.(IV.14.) Korm. rendelet
- 2018. július 25-i Magyar Közlönyben jelent meg az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet.
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. Törvény
- Környezetvédelmi Törvény (1995.éviLIII. törvény a környezet védelmének általános szabályairól

Kapcsolódó törvények, jogszabályok

- Nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosítása /Magyar Közlöny 187. sz. 2019. november 21./
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI Rendelet, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről,
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról,
- 2003.évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény módosításáról
- A PS ÁMK Cserkeszőlő Napköziotthonos Óvoda Szervezeti és Működési Szabályzata.
- A PS ÁMK Cserkeszőlő Napköziotthonos Óvoda Alapító Okirata

2023.évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról

401/2023.(VIII.30.) Korm.rendelet A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról (hatályos 2024.01.01.)

1. Helyzetelemzés

1.1. Helyzetkép községünkről, intézményünkről

Cserkeszőlő település Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében, a Tiszazugban helyezkedik el. Bel- és külföldön hírnevet szerzett a gyógyvizével. Régebben Tiszakürthöz tartozott, de ma már önálló község. Cserkeszőlőhöz tartozik a külterületi Korhány, Kurázs, Nyomás, Cukros.

A település folyamatosan fejlődik, ezért egyre több kisgyermekes család költözik községünkbe.

A Napköziotthonos Óvoda 1962-ben épült a község központjában. Ekkor két csoportszoba, öltöző, előszoba, WC, mosdó, konyha és udvari raktár, valamint bekerített füves udvar alkotta. A gyermeklétszám egyre nőtt, ezért szükségessé vált az óvoda bővítése.1981-ben megépült a harmadik csoportszoba, iroda, dolgozói zuhanyzó, gyermeköltöző, tornaszoba. A fűtést 1997-től vezetékes gáz, majd később a termálvíz biztosítja. 2013-ban napkollektor került felszerelésre, ezzel nagyon sok energiát megspórolva.

2001.augusztusában a helyi önkormányzat átszervezést hajtott végre. Összevonta az Általános Iskolát, Napköziotthonos Óvodát és a Könyvtárat. 2002.májusában a Jász-Nagykun Szolnok megyei Településfejlesztési Ügynökség KHT-hoz beadott pályázatnak köszönhetően az óvodaépület bővítésre került. 2002.októberében átadták a korszerű óvodát. Ezután folyamatosan bővült az ÁMK Társulás a tiszainokai, szelevényi, valamint a tiszasasi intézményekkel. Ez a társulási forma 2012.december 31-gyel szűnt meg. Az Általános Iskolák állami fennhatóság alá kerültek.

2013.január 1-től a következő intézmények alkotják a Petőfi Sándor ÁMK Cserkeszőlőt:

- Napköziotthonos Óvoda
- „Szőlőszem”Bölcsőde
- Könyvtár és Közösségi Színtér
- Közétkeztetési Konyha

A három csoport 75 kisgyermek befogadására alkalmas. Óvodánkban homogén csoportok vannak.

Az óvónők csoportbeosztását a lehetőségekhez mérten úgy szervezzük, hogy kiscsoporttól kezdve vigyék tovább a nagycsoportba neveltjeiket.

Világos, tágas belső terek és felszerelt udvar jellemzi óvodánk környezetét.

Óvodánk rendelkezik tornateremmel, fejlesztő szobával, udvari játékainkat kiépített kerékpárút és sokféle mozgásra lehetőséget adó eszközök színesítik. Az udvari játékok alatt ütéscsillapító gumilap található. Csoportszobáinkban céljainknak és gyermekeink igényeinek megfelelően variálhatóak a bútorok és a játékeszközök egy része, így tudjuk biztosítani a lehetőséget a szabad mozgásra.

A gyermekekkel felsőfokú végzettségű óvónők, szakképzett pedagógiai asszisztensek és dajkák foglalkoznak. Vegyes társadalmi rétegződésű családokból érkeznek hozzánk a gyermekek. A családi háttér többnyire rendezett. Valljuk, hogy az óvodai nevelés csak a családdal összhangban lehet eredményes. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodánkban, szeretetteljes légkörben fejlődjenek.

A mozgásfejlesztésre az egészséges életmódra nevelésre, a környezettudatos nevelésre és a néphagyományok ápolására nagy hangsúlyt helyezünk.

1.2. Személyi, tárgyi erőforrás

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, az őt nevelő felnőtt közösség meghatározó számára.

Óvodánk három csoportjában 11 felnőtt dolgozik teljes állásban, 1 fő részmunkaidőben, 2 fő megbízási szerződéssel.

- Óvodapedagógusok száma: 5 fő
- Pedagógiai asszisztens: 2 fő
- Szakképzett dajkák: 3 fő
- Takarító (az Óvodánál részmunkaidőben) 1 fő
- Logopédus (alapellátásban): 1 fő
- Gyógypedagógus (megbízási szerződéssel): 2 fő

Óvodapedagógusaink főiskolai végzettséggel rendelkeznek. Munkájukat az új iránti fogékonyság, a minőségre való törekvés jellemzi.

Rendszeresen részt veszünk továbbképzéseken és szakmai online előadásokon. Eredményes nevelőmunkánk érdekében támaszkodunk a nem pedagógus alkalmazottak munkájára, őket nevelési elveinkről, a kialakítandó szokás- és szabályrendszerünkről tájékoztatjuk, mert az óvoda minden dolgozójának összehangolt munkájára szükség van az eredményes óvodai neveléshez.

Óvodánk pedagógusainak módszertani képzettsége:

Közoktatásvezető és pedagógus szakvizsga: 1 fő
Tehetséggondozó, tehetségfejlesztő szakvizsgázott pedagógus: 1 fő

Óvodánk épülete:

Az alábbi kiszolgálóhelyiségekkel rendelkezünk:

- vezetői iroda
- fejlesztő szoba
- előszoba
- tornaszoba
- elkülönítő
- tálalókonyha
- tisztítószer tároló helyiség

Az óvoda tárgyi feltételeit, az udvari és a csoportszobai mozgás fejlesztéséhez szükséges eszközöket folyamatosan bővítjük. A **Mozgáskotta** módszer és **az Ovifoci** program alkalmazásához szükséges eszközökkel rendelkezünk, melyeket lehetőségeinkhez mérten igyekszünk bővíteni.

2. A sajátos pedagógiai arculat érték és célrendszere

Sajátos pedagógiai arculat	Cél
Mindennapos Mozgás: Mozgáskotta módszer, Ovifoci program. Vízhez szoktatás	Testileg, lelkileg egészséges, rendszeres mozgást igénylő gyermek, sportágak játékos megismerése.
Egészséges életmódra nevelés	Az egészséges életmód, életvitel szokásaival rendelkező gyermekek. Életvezetési készségek fejlesztése.
Környezettudatos nevelés	Környezete iránt tudatos, felelősséget vállaló, természetet védő és szerető gyermek
Néphagyományok ápolása	A néphagyományok megismerése, ápolása a gyermekek által.

2.1. Értékazonosság és előnyös különbözőségek az intézményben

A helyi sajátosságokhoz és a programunkhoz igazodva alakítottuk ki közös szakmai értékrendünket a Bölcsődével.

Célrendszerünk pedagógiai és működési értékei a módosított Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazottakkal koherens. (77/2025.(IV.14.) Korm rendelet

Előnyös különbözőségeink:

- „Két keréken iskolába” program
- Mozgáskotta módszer
- Ovifoci program
- Vízhez szoktatás, úszásoktatás szervezése nagycsoportban- aktuálisan
- Környezettudatos nevelés-Közelben lévő Arborétum lehetőségeinek kihasználása pl. Madár gyűrűzés
- Néphagyományok ápolása-Népi hangszerekkel ismerkedés
- A speciális pedagógiai ellátásra jogosult, a tankötelezettségük megkezdésére halasztást kapott gyermekek részére speciális programot dolgoztunk ki. A neve: „Segítek Neked! Az iskolakezdésre felkészítő foglalkozásokat az OKOS KOCKA és az OKOS DOBOZ segítségével valósítjuk meg. Ezen kívül Tehetség műhelyeket szervezünk.

2.2. Bevezető

„1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve – Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg,

b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, és ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be,

c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia – az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával – oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben, és

d) az óvodás gyermek tapasztalatait, érzelmeit, vágyait tevékenységein keresztül fejezi ki, ezért a gyermeki tevékenységnek a teljes nevelési időben érvényesülnie kell.

Az Alapprogram szerint az óvodai nevelésben megjelenhetnek a különböző – köztük az innovatív – pedagógiai törekvések.

Az óvoda elkészíti pedagógiai programját, amelynek meg kell felelnie az Alapprogramban foglaltaknak. Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő óvodai pedagógiai programok egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy az egyes intézmények szakmai önállósága, az óvodai nevelés sokszínűsége mellett érvényesüljenek azok az általános szakmai igények, amelyeket az óvodai neveléssel szemben a társadalom a gyermek harmonikus fejlődése érdekében megfogalmaz.

2. Az óvodai pedagógiai program elkészítésekor az Alapprogram mellett figyelembe kell venni

a) a Nemzetiség óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda nemzetiségi nevelést végez;

b) a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvét is, ha az óvoda sajátos nevelési igényű gyermeket nevel.” (77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet

2.3. Alapelveink

- A sokoldalú, harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében nyugodt,szeretetteljes, biztonságot adó, érzelem gazdag óvodai légkört biztosítunk.
- Óvodánk alkalmazotti köre elfogadja a gyermekek személyiségét, akiket tisztelet, szeretet, megértés és a bizalom légköre övez.
- Mindenkor és minden helyzetben a gyermekek érdekeit vesszük figyelembe.
- Inkluzív szemlélettel minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférés lehetőségét.
- A gyermekközpontú nevelési attitűddel törekszünk a gyermeki személyiség kibontakoztatására, s olyan képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésére, amely az életen át tartó tanulást megalapozzák.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésénél differenciálással és kompetenciafejlesztő nevelés alkalmazásával biztosítjuk az esélyegyenlőséget.
- Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, de a kapcsolattartás formáinak kialakításával és működtetésével törekszünk az együttműködésre, hatékonyságra, a hátrányok csökkentésére a gyermekek érdekében.
- Biztosítjuk a nemzetiséghez tartozó gyermekek és családjuk számára az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését.
- A gyermekek környezettudatos magatartását és szemléletmódját megalapozzuk.
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére és ösztönzésére változatos óvodai tevékenységeket szervezünk.
- Építünk a gyermekek nyitottságára. Hozzásegítjük őket, hogy megismerjék szűkebbés tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitás tudat és a keresztény kulturális értékek megismerésének és megbecsülésének lehetőségét hordozzák
- Nyelvhasználatunk igényes, választékos, munkánk során érthetően és a pedagógiai céljainknak megfelelően kommunikálunk, közvetítjük anyanyelvünk értékeit.
- Együttnevelés során a nemzeti identitás, az önazonosság és az eltérő kulturális értékek megjelenésének lehetőségét biztosítjuk.
- A magas telitett zsír tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése a Közétkeztetési Konyha vezetőjével összedolgozva

2.4. Nevelési célunk

- A 3 – 6 – 7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságait figyelembe véve a sokoldalú,harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése.

- Olyan gyermekek nevelése, akik felfedezik az összetartozás örömét, másokat tisz-teletben tartanak, elsajátítják az együttélés, együttműködés alapvető normáit.
- A gyermekek természetes mozgáskedvére alapozva, élményeik felhasználásával, harmonikus, összehangolt mozgású, rendszeres mozgást igénylő, edzett gyermekek nevelése.
- A néphagyományokat ismerő és tisztelő gyermekek nevelése.

Feladataink:

- Egészséges óvodai környezet megteremtése, óvodásaink egyénenként eltérő testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
- A spontán és szervezett mozgással a mozgás megszerettetése, a mozgáskedv fenntartása, az egészséges életvitel igényének kialakítása.
- A gyermekek nagymozgásának és finommotorikájának differenciált fejlesztése.
- A gyermekek szűkebb és tágabb környezetében szerzett tapasztalatok, ismeretekrendszerezése, célirányos bővítése.
- A környezettel való harmonikus kapcsolathoz szükséges szokások és a környezettudatos életvitel megalapozása.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő készség kialakulásának segítése. Erkölcsi,szociális, esztétikai és intellektuális érzelmek megalapozása.
- Kiemelt figyelem a szülő- pedagógus kapcsolat minőségére, a szülők bevonása azóvodai életbe.

2.5. Küldetésnyilatkozat

A Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ Cserkeszőlő Napköziotthonos Óvodájának óvodapedagógusai mindennapi nevelőmunkájuk során arra törekszenek, hogy nevelési módszereik, megnyilvánulásaik tükrözzék, és partnereik számára közvetítsék az óvoda helyi nevelési programjának általános és speciális alapértékeit, amelyek a következők:

- **Gyermekközpontú demokratikus nevelési szemlélet**
  A gyermeknek szeretetre, megértésre, érzelmi biztonságra, nyugodt, alkotó óvodai légkörre van szüksége, ahol lehetősége nyílik az önmegvalósításra.

- **Egészséges életmód megalapozása**
  Az óvodapedagógus gondoskodó, tudatos és fejlesztő viszonyulásával, minta értékű magatartásával nevelhet egészséges, kiegyensúlyozott embereket.

- **A gyermekek testi – lelki szükségleteinek maximális figyelembevétele**
  A testi – lelki harmónia megalapozásához rugalmas és a gyermekek életkorának megfelelő optimális életritmus kialakítására törekszünk.

- **A másság elfogadása**
  Az elfogadás, megértés, tisztelet tolerancia az óvodapedagógus személyes példáján keresztül nyernek értékközvetítést.

- **Anyanyelv ápolása fejlesztése**
  Az óvodai tevékenységeken keresztül változatos lehetőségeket biztosítunk az anyanyelv gyakorlására, a választékos beszédkultúra kialakításához az óvodapedagógus példamutatásával.

- **A családdal való nyitott és szoros együttműködés**
  Nevelésünk alapértékei a családdal történő együttnevelésben teljesednek ki, őrizhetők meg, hiszen a szülők értékátörökítő szerepe meghatározó a gyermek számára.

Mindezek megvalósítása során a legjobb minőség elérése érdekében óvodánkban a folyamatos fejlődésre, fejlesztésre törekszünk.

2.6. Jövőkép

Szeretnénk, ha óvodánkban a gyermekek vidám, boldog, örömteli éveket töltenének el,elfogadó, szeretet sugárzó, kreatív, felkészült óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek és hivatásszerető dajkák körében.

3. A „Mi óvodásaink” – Gyermekkép

A gyermekkép meghatározásánál mindenképpen figyelembe vesszük a következő elveket:

- Az ember mással nem helyettesíthető, megismételhetetlen (individuum) szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások-beleértve a spontán és tudatos nevelő hatásokat is-együttesen határozzák meg. E tényezők hatásainak következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás, a pihenés. Lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés, az elfogadás, a tisztelet.
- A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
  Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, önmagához képest fejlődjön, és meglévő hátrányai csökkenjenek.
- Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A gyermekek alapvető jogainak és szükségleteinek figyelembevételével olyan tudatos fejlesztés biztosítását tűztük ki célul melynek következtében a gyermekeink óvodáskor végére rendelkeznek az alábbi tulajdonságokkal:

- Mozgásuk és egész személyiségük összerendezett, harmonikus fejlődést tükröz.
- Az egészséges életmóddal kapcsolatos szokásrendszer, a tisztálkodással kapcsolatos szabályok, az egészséges ételek, gyümölcsök fogyasztásának fontossága, a víz edző hatásának jelentősége „részükké válik".
- Jókedvűek és nyugodtak, érzelmi életük kiegyensúlyozott. Örömmel jönnek óvodába.
- Jó az állóképességük, erősek, mozgásukban gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló, egyszóval egészségesek.
- Életkoruknak megfelelő szókinccsel rendelkeznek.
- A különbözőségekkel természetes módon együtt élnek, koruknak megfelelő mértékben empatikusak, toleráns játszótársak, csoporttársak.
- Testi, lelki és szociális érettségük alapján alkalmassá válnak az iskolakezdésre.
- Szeretik és védik a természetet.
- Megismerik és ápolják a néphagyományokat.

4. A" Mi óvodánk" – Óvodakép

A cserkeszőlői óvoda önkormányzati fenntartású intézmény. A 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének segítője, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem, a hátrányok csökkentésének figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.) A köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere, személyi és tárgyi, valamint pedagógiai környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit.
Óvodánk három csoporttal működik.
A gyermekek életkorának megfelelő és fejlesztésükhöz szükséges személyi és tárgyi feltételekkel rendelkezünk.
Az óvodai nevelésünk családias, szeretetteljes, derűs légkörben történik, változatos tapasztalatszerzés és játékos tevékenységek útján. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) funkcióit, a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskoláskorba) való átlépés belső pszichikus feltételei.
Óvodásaink a játékban és a játékon keresztül gyakorolják a nyelvet, a gondolkodást, a másokkal való együttműködést, a kitartást. Itt élik át a szerepeket, a hozzájuk tartozó magatartásmódokat, a felnőttek által közvetített attitűdöket és érzelmeket. Ezért a gyermeki közösségben végzett sokszínű fejlesztést az óvodai élet mindennapjaiban a gyermekek játékos tevékenységeire, és a mással nem helyettesíthető játékra alapozzuk.
Ennek érdekében nevelőmunkánk során az érzelmi biztonságot nyújtó, befogadó nevelésünkkel, szeretetteljes óvodai légkörben a sokszínű, életkornak és fejlettségnek megfelelő gyermeki tevékenységek közül kiemelt szerepet szánunk a játéknak és a mozgásnak.
Az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelést az anyanyelvi nevelés mellett **kiemelt fontosságúnak tartjuk**.
Mindezek együttesen szolgálják a gyermekek iskolai életmódra való felkészítését.
Nevelőtestületünk törekszik a természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési formák és magatartásmódok kialakítására a gyermekek és a szülők körében egyaránt, valamint a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával a **környezettudatos életmód** megalapo-

zására, a **néphagyományok megismertetésére és ápolására**. Minden évben szervezünk szelektív hulladékgyűjtő napot, amikor hangsúlyosabban is foglalkozunk **a környezetvédelem** fontosságával, melyet egész évben szem előtt tartunk, beszélgetünk annak fontosságáról.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, a nemzeti identitás erősítését, a nemzeti hagyományok átörökítését, a nemzetiségi gyermekek nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai módszereket, intézkedéseket a gyermekek személyiségéhez igyekszünk igazítani. Óvodánkban minden nemzetiséghez tartozó gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, a szeretet, az együttérzés, szükségleteinek kielégítése, a fejlődését elősegítő egyéni bánásmód. Az óvodáskorban megszerzett személyiségvonások az egész életen át meghatározó jelentőségűek maradnak.

5. A „Mi Óvodánk” - Pedagóguskép

Nevelőtestületünk minden tagja közel azonos pedagógiai nézeteket vall, a gyermekek iránt támasztott igények, követelmények azonos elvek szerint – az egyéni képességeknek megfelelően – valósulnak meg. Az egységes szemléletet óvodánk minden nevelőjének személyiségén keresztül a pedagógiai módszertani önállóságra épült, sokszínű nevelési eljárásban jut kifejezésre.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusnak legyen igénye az önfejlesztésre, a körülményekhez képest teremtsen lehetőséget a szakmai tájékozottságának, szaktudásának fejlesztéséhez. Személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia. Az óvónők tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. A pedagógiai asszisztenseket vonják be a munkába.

A közösség tagjaként valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, a döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítsék a legjobb megoldás kialakítását.

6. Az óvodai nevelés feltételei

Személyi és tárgyi feltételek az 1.2., speciális többletek leírása a 2.1. pontban.

RENDSZERÁBRA

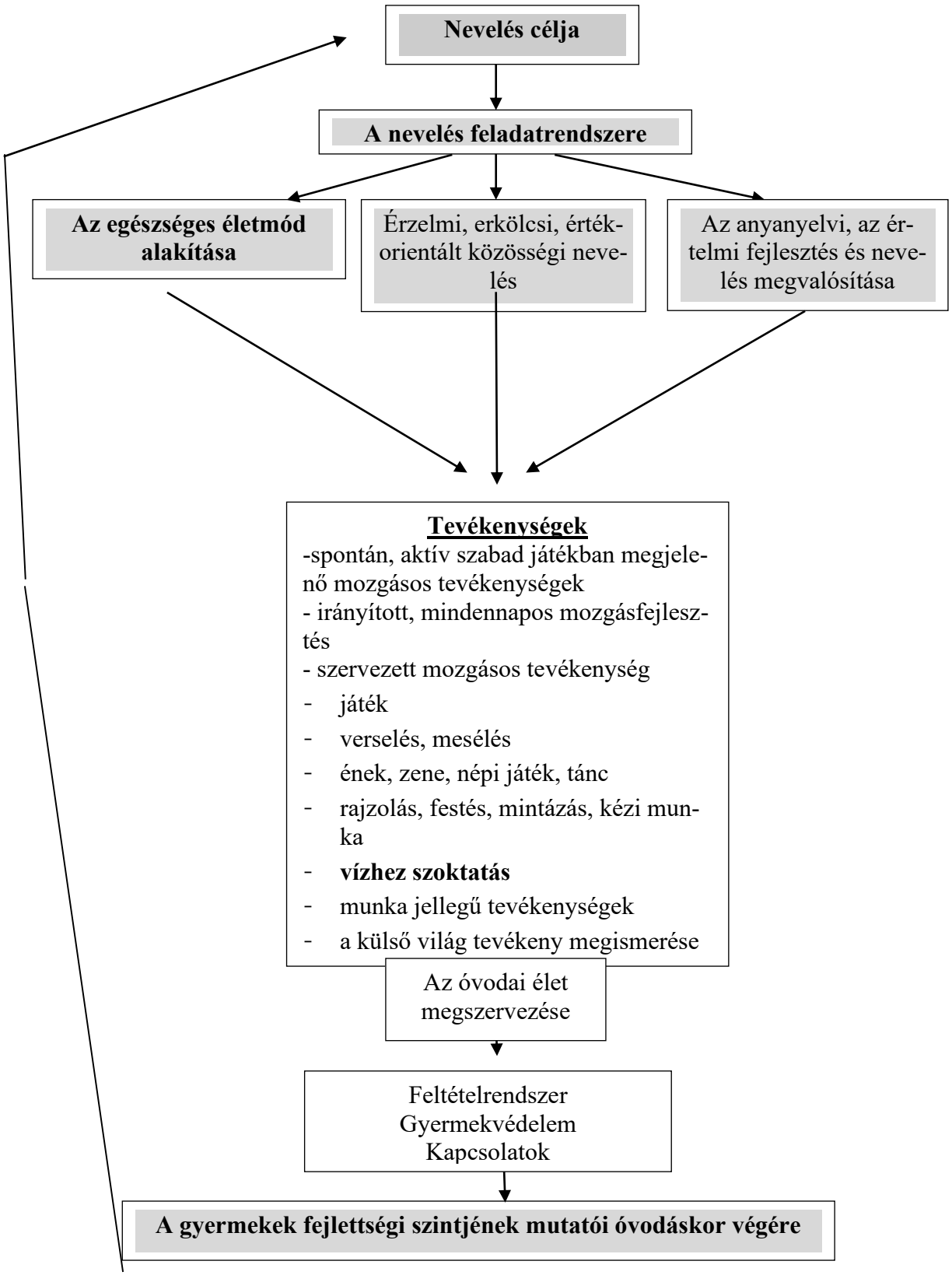

7. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladatai szerteágazó, egymásra épülő, és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét.
Az óvodai nevelés célját az Országos Alapprogramból kiindulva határoztuk meg, helyi sajátosságaink beillesztésével, amelyből a pedagógiai program feladatait bontjuk le. A feladat a nevelés keretein belül az egészséges életmódra nevelés segítségével a gyermeki tevékenységbe és a mindennapok rendjébe ágyazva valósul meg. A tevékenységformák tartalmi jellemzői és a nevelés együtt határozzák meg a minőséget. A rendszerben megvalósuló összhang biztosítja az eredményt, amely az egyes gyermekekre vonatkozik képességeitől függően. Az eredmény segíti a cél megvalósulását – az iskolába történő beilleszkedéshez szükséges képességek kialakulását.
Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy óvodánkban maximálisan megvalósuljon a gyermekek adottságainak, készségeinek képességekké való alakítása, ezáltal az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.
Hangsúlyozott feladatunk a befogadó nevelés szemléletének megvalósítása, a fejlődésben lemaradt, hátrányos otthoni környezetből érkező gyermekekkel való szeretetteljes egyéni foglalkozás, ill. a tehetségcsírák felismerése, a tehetséges gyermekek fejlesztése. Rugalmasan alkalmazkodunk az adott helyzetekhez, képesek vagyunk a tervezéstől eltérni. A megvalósítás eredményességének függvényében önreflexiót készítünk.

Az óvodai nevelés feladatainak rendszere lényegében igazodik a nevelés általános feladatrendszeréhez. Ebben az esetben a feladatok bizonyos csomópontok körül csoportosulnak, ezek a nevelés fő feladatcsoportjai:

- az egészséges életmód alakítása (óvodánkban még hangsúlyosabb területként kiemelve)
- az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés és szocializáció biztosítása
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A feladatcsoportok elhatárolódása a nevelőmunka tervezését segíti. A nevelőmunka elsősorban szervezőmunka, melyben nincs jelentéktelen apróság. Mi óvodapedagógusok a legkisebb részletet vagy esetet sem hagyhatjuk figyelmen kívül. Az apró dolgok rendszeresen – naponta, óránként – hatnak, azokból tevődik össze az óvodai élet. A nevelés feladatcsoportjainak összefonódása számos formában megnyilvánul, élesen nem különülnek el.

7.1. Az egészséges életmód alakítása

„Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas- társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya.” - Egészségügyi Világszervezet-

Célunk: Kiemelt célunk annak elérése, hogy formálódjon gyermekeinkben az egészséges életvitel iránti igény és sajátítsák el a hozzá szükséges megfelelő képességeket. Fejlődjenek testi képességeik, váljanak képessé saját szükségleteiknek kielégítésére. Az egészséges életmód jelentősége még kiemeltebben jelentős, mint eddig volt.

Feladataink:

- A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése,
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése; vízhez szoktatás megalapozása.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése; a megelőzés szerepének hangsúlyozása.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az egészség megőrzés szokásainak alakítása;
- A gyermek egészséget választó képességének alakítása, annak elérése, hogy utasítsa el az egészséget károsító magatartást.

- életvezetési készségek fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelőgondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz. Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet, megfelelő heti és napi életritmus biztosítása;
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása;
- A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet és mozgásfejlesztő tárgyi eszköztár biztosítása
- A gyermek lelki egészségének megőrzése az érzelmi szükségletek kielégítése, érzelmek kifejezésének juttatásával.

Az óvodai közösségen belül valósítjuk meg e feladatokat.
Célunk és feladataink elérését segíti a heti rendünk, a kötelező és szabadon választható tevékenységek meghatározott ciklikusságával, ritmusával. A rugalmasan kezelt napirend, melynek keretén belül az étkezések, a pihenés, a mozgás, a játék és egyéb tevékenységek valósulnak meg.
Kiemelten kezeljük a gyermekek fejlődésének elősegítését, a helyes higiéniai szokások kialakítását. Elsajátítását a fokozatosság jellemzi.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosítása:

- Az egészséges életmódra nevelés terén az óvodai nevelés feladata az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése. 1. melléklet III. (AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI cím, Az egészséges életmód alakítása alcím ötödik francia bekezdés)

- Alapelvi szintű szabály, hogy a köznevelés egészének egyik meghatározója az egészséges életmódra nevelés [Nkt. 1. § (2) bek.]

A gyermekek fejlődését segítik:

- **A kulturált étkezés szokásaira nevelés:**
  - helyes testtartás kialakítása,
  - esztétikus terítésre szoktatás, megfelelő teríték biztosításával,
  - életkortól és fejlettségtől függő étkezéshez szükséges eszközök, önálló és helyes használata,

- **Egészséges, korszerű táplálkozás**:
  - a gyermekek számára eddig ismeretlen ételek elfogadtatása,
  - a mindenkori folyadékigény kielégítése,
  - zöldség-gyümölcs biztosításával kiegészítve az egészséges táplálkozást
  - szülők orientálása az otthoni egészségnevelő feladataik erősítésére (higiénés szokások alakítása, egészségvédő példamutatás), táplálkozási ajánlások - szervezési forma: szülői értekezlet

- **Délutáni pihenés:**
  - nyugodt légkör megteremtése, szellőztetés lehetővé tétele
  - a pihenés idejének biztosítása a gyermekek egyéni alvás igényének figyelembevételével
  - nem alvó gyermekek számára 14.00 óra után különféle tevékenységek felkínálása úgy, hogy a pihenni vágyókat ne zavarják

- lefekvés előtt minden nap mese, altatódal
- az otthonról hozott játékokkal alvás, simogatás

- **Test edzése:**
  - nap-légfürdő, mozgás
  - a napi tevékenységek során minél több idő eltöltése a szabadban
  - a víz edző hatásának biztosítása – helyi gyógyfürdőben – 5-7 éves korban az őszi és a tavaszi időszakban vízhez szoktatás megvalósítása

- **Testápolás:**
  - családi, óvodai gondozási szokások összehangolása a testápolás területén is
  - intimitás biztosítása a WC használatakor
  - a tisztálkodási folyamat megismertetése, helyes sorrendiség és technika begyakorlása
  - a legfőbb személyi higiéniás nevelési feladatunk: a kézmosás szokássá fejlesztése
  - a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, haj, érzékszervek, körmök ápolását, melyre szintén megtanítjuk a gyermekeket.
  - a saját személyi felszerelés (törölköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés) használatára szoktatás.
  - a napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére
  - a megvalósításban fejlettségi szerinti segítséget nyújtunk
  - fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

- **Öltözködés:**
  - odafigyelés a többrétegű öltözködésre a hőmérsékleti változások ellensúlyozására
  - kényelmes, megfelelő váltócipő viselete
  - az öltözködés helyes sorrendjének megismertetése és begyakoroltatása
  - technikai fogások megtanítása (gombolás, kötés, cipzározás, kifordítás, eleje-háta, bal-jobb megkülönböztetése)
  - saját felszerelésük, ruhájuk felismerése
  - a napirend keretei között elegendő időt biztosítunk a gyermekeknek az öltözködés egyéni tempó szerinti végzésére
  - a megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújtunk
  - fokozatosan alakítjuk ki az önállóságot.

- **Higiéniai szokások, szabályok kialakítása az intimitás tiszteletben tartásával**:
  – tisztálkodás:
    kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás – helyes, rendszeres végzésére szoktatás, nevelés az egészség megóvása érdekében
  – WC-használat:
    a WC-papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás, különös tekintettel a kislányokra (eleinte, ha szükséges segítséggel, majd önállóan végezzék)
    WC-higiénia (leöblítés) szabályainak kialakítása.

- **Beszélgető kör**
  - hétfőnként: mi történt az előző héten, hétvégén?

Az egészséges életmód alakítása területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

– A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
– Tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
– Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
– Esztétikusan terítenek, higiénikusan étkeznek. Készségszinten használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkan beszélgetnek.
– Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
– A ruháikat esztétikusan, összehajtva helyére teszik.
– A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
– Ügyelnek saját küllemükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
– Igényükké válik, önmaguk és környezetük tisztasága, törekednek a balesetmentes, helyes viselkedési normák betartására.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

– A gyermekek önállóságát teszi teljessé, hogy az óvodai élet egészébe biztosítjuk az étkezéshez az önkiszolgálást. Ezzel megerősítjük, hogy a gyermekek a saját szükségleteiket számukra legmegfelelőbb tempóban elvégezzék. Siker kritérium az esztétikus terítés, a magabiztos, önálló eszközhasználat és az elfogyasztandó ételszükséglet pontos felmérése.
– Az óvoda külső esztétikus környezetének nevelőtestületi szintű megkomponálása, a termek egyedi jegyeinek megteremtése a színek, formák, textúra eszközeivel.
– Mindennap szervezünk mozgásos tevékenységet.
– A pihenéshez friss levegőt, szeretetet, gondoskodást, a szendergő állapot megteremtéséhez halk altatódalok dúdolását, 5 – 6 – 7 éves korban a differenciált ébresztés lehetőségének megteremtését biztosítjuk

Az óvodapedagógus feladatai:

- folyamatosan figyelje a gyermek fejlődését, növekedését az óvodába lépéstől működjön együtt a védőnővel, fejlesztő pedagógusokkal, szakemberekkel
- figyelje és segítse a gyermek szociális igényeit.
- alakítson harmonikus kapcsolatot a gyermekkel az egészséges személyiségfejlődés érdekében.
- ismerje meg a családbeli szokásokat, tapintatosan változtasson a helytelen gyakorlaton, beidegződésen.
- folyamatosan biztosítsa a gyermek egészséges testi-lelki szükségleteinek kielégítéséhez a mozgást, levegőzést, napfürdőt, rendezett csoportszobát, az egészséges és biztonságos környezetet.
- alakítsa a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, és alapozza meg a környezettudatos magatartást.
- az önálló testápolás, az étkezés, az öltözködés szervezettségét biztosítsa az óvodába lépés pillanatától.
- a befogadás ideje alatt minden gyermekkel együtt végezze a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét.
- a gyermek számára elérhető magasságban biztosítson lehetőséget a víz ivására, ne akadályozza a folyadékfogyasztást mennyiségében, hanem szeretettel szabályozza.

- segítse és teremtse meg az önállósodáshoz vezető utat (mosdóhasználat, WC használat) ebben is szorosan együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- egészségkárosító eszközökre hívja fel a figyelmet (dohányzás megelőzési program)
- gondozási feladatok sorrendiségét türelemmel gyakoroltassa, nyújtson példát, a differenciált segítségadást rögzítse
- a kijelölt tevékenységek begyakoroltatásának pontos menetét a csoportban dolgozó dajka bevonásával végezze a rögzülés érdekében.
- a tevékenységet fejezze ki szóval is, használja ki a tanulási képességek fejlesztését, (cselekvés, beszéd összekapcsolása)

7.2. Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés

„Az óvoda családias, bizalmat közvetítő, szeretetteljes légköre ösztönöz és hatással van a gyermek érzelmi kötődésének alakulására.

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy
   a) a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
   b) a gyermek és az óvoda alkalmazottai, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
   c) az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
   d) az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.” (77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Célunk: Legyenek képesek gyermekeink tulajdonságaik, képességeik kibontakoztatására, egyéni érdekeik érvényesítésére a közösségen belül, a csoport normái alapján.
Az alapbiztonság, vagyis „érzet” megteremtése, amelyet a szokások, szabályok és magatartásalakitással érünk el.
Minden gyermek számára meg kell találnunk és fel kell kínálnunk azt a tevékenységet, amelyben sikerélményhez juttathatjuk, ami a legalkalmasabb a személyisége fejlődéséhez.
Az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését. Célunk olyan módszerek és eljárások alkalmazása, melyek megkönnyítik a gyermekek beilleszkedését a megváltozott körülményekhez, biztonságot, nyugalmat ad.
Lehetőséget kell adni a választásra, hogy a gyermekben minél több területen kialakuljon, illetve fejlődjön a probléma felismerés, a konfliktuskezelés és az együttműködés képessége.
Gyermekeink szívesen kommunikáljanak, környezetükben jól eligazodó, érzelmekben gazdag, optimista szemléletű, segítőkész iskolásokká, később felnőttekké váljanak. Képesek legyenek a külön-

bözőségek elfogadására. Továbbá olyan gyermekek nevelése, akik képesek az ön érvényesítésre épp úgy, mint a kezdeményező és együttműködő viselkedésre.

Feladataink:

- Különbségek elfogadására és tiszteletére nevelés
- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig
- A közösségi élet élményeinek biztosítása és az alapvető udvariassági szokások, magatartásformák, viselkedési módok fejlesztése
- A változatos tevékenységek biztosításával az énkép és a nemi identitás kialakulásának támogatása, a gyermeki önkifejezés segítése.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, a kommunikáció és a metakommunikáció erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében, szleng kifejezések elkerülése.
- A gyermekek egymás közötti és a felnőtt – gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása (csoporton belül, csoporton kívül kapcsolatok). Kiemelten kezeljük a felnőttek modell szerepét!
- A megfelelő napirenddel, hetirenddel fejlesztjük a gyermekek szabálytudatát, rendszertudatát. Különböző munka jellegű tevékenységekkel erősítjük a feladattudatot, a segítőkészséget.
- A sajátos nevelési igényű, különleges gondoskodást igénylő gyermekek különbözőségeinek elfogadtatására nevelés, a különbözőségek tiszteletben tartásával. Szokásrendszerük erősítésével személyiségük erkölcsi, művelődési, életmódbeli és esztétikai érzéküket fejlesztjük.
- Szülőföldhöz való kötődés kialakítása, szűkebb, tágabb környezetünk megismerése.
- Az óvodai hagyományok, ünnepek tartalmában is, közvetítjük a kulturális értékeket. Ezen rendezvényeinken is a családhoz, és a nemzethez való pozitív kötődést igyekszünk elmélyíteni
- a közös élményeket nyújtó tevékenységek alkalmával az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat), a biztonságérzet erősítése (feltétel nélküli szeretet, elfogadottság, bizalom élménye).

A gyermekek közösségi magatartásának megalapozása az óvodai nevelésünk egészét átszövő feladat, melyet a befogadó nevelés hangsúlyozásával teszünk hatékonyabbá.

A nevelési év kezdése előtt az újonnan érkező gyermekek szülei számára családlátogatást tartunk, melyen tájékoztatást nyújtunk óvodánk nevelési céljáról, feladatairól, szolgáltatásairól, szokásrendszeréről. A gyermekek közösségi magatartásának megalapozása az óvodai nevelés egészét átszövő feladatunk.
Az óvoda elfogadtatása – befogadás – nagy gondosságot és odafigyelést igényel, bármilyen életkorú is a gyermek. A bölcsődéből érkező gyermekeket követik a befogadásnál az otthonról érkező gyermekek.
A későbbiek során a gyermek, szülő és óvoda kapcsolatának meghatározója lehet a befogadás minősége, tartalma.
Minden esetben szükséges megteremtenünk a lehetőséget a gyermeknek a szülőtől való fokozatos elváláshoz. E folyamat akkor fejeződik be, amikor a gyermek viselkedésében már megfigyelhetők az idegen személy és a környezet elfogadásának jelei.
A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy tervezzük és szervezzük, hogy mindvégig érezze a számára legfontosabbat: a pozitív érzelmi biztonságot. Ehhez szükséges a gyermekekkel közvetlenül foglalkozó óvodapedagógus és dajka elfogadó, gondoskodó, szeretetteljes, segítő személye és a kiegyensúlyozott légkör megteremtése. A gyermekek számára modell értékű az óvoda minden dolgozójának kommunikációja, bánásmódja.

Lehetőséget adunk, hogy az egyes csoportok gyermekei esetenként találkozhasson egy másik csoportban élő barátjával, testvérével.
A gyermekeknek az óvodában végzett mozgásos tevékenység lehetőséget biztosít a különbözőség (ügyesek, ügyesebbek) elfogadására, önmagának és a másik gyermek képességeinek megismerésére, amely fejleszti a gyermek pozitív emberi magatartását, társaihoz való viszonyulását, versenyszellemet, kudarctűrést, figyelmet, türelmet, kitartást, egymás iránti figyelmességet, segítőkészséget.
A gyermek az óvodai élet tevékenységeinek segítségével megtanul: alkalmazkodni, elfogadni, tolerálni, szükségleteit késleltetni, önmagát megvalósítani, nem sértve a másik gyermek szabadságát. Emellett fontos feladatunk a gyermekek önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvéseinek segítése is, ill. a szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek megismertetése szűkebb és tágabb környezetével.
Kiemelt gondoskodást és odafigyelést igényelnek a HH, HHH, BTMN, SNI gyermekek. Az egyéni bánásmód érvényesítésével nevelünk minden egyes gyermeket. Kooperatív magatartással beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségüket fejlesztjük.

Az értékelés és a jutalmazás

Cél:
A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

Az értékelést fontos személyiség és közösségalakító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás. Ezzel erősíti leginkább a gyermek helyes megnyilvánulásait és ezzel alakítja ki a pozitív motivációkat.
A gyermekek jutalmazásának elvei és formái: Az óvodában alkalmazott jutalmazás a verbális és nonverbális kifejezések, a kommunikációs eszközök, érzelmek kifejezése, kiemelt- megtisztelő feladatadás, kedves tevékenység biztosítása. A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk.

Szociális készségfejlesztő technikák, színterek:

- Modellnyújtás
- Megerősítés
- Szerepjáték
- Problémamegoldás
- Mesék, történetek megbeszélése

Az érzelmi, erkölcsi, értékorientált és közösségi nevelés területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

– Az óvodai követelményekhez és szokásokhoz alkalmazkodnak
– Érdeklődnek társaik iránt, meghallgatják őket
– Képesek társaikkal tartalmas kapcsolatot kialakítani és törekszenek a toleranciára
– Társaikhoz és a felnőttekhez való viszonyukra az udvariasság, figyelmesség, kezdeményezőkészség jellemző
– A figyelem, türelem kitartás, kudarctűrés viselkedésükben is nyomon követhető
– Kialakul az egészséges versenyszellem

– Képesek a másság elfogadására
– Konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek
– Számon tartják társaik hiányzásának okát

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- Törekszünk arra, hogy a viselkedési normák kialakításánál mindig a pozitív megjelenési forma dominál jon.
- Törekszünk a barátságos, kiegyensúlyozott légkör megteremtésére, és biztosítjuk a szabad mozgást és a sokszínű tevékenységi lehetőségeket.
- Törekszünk a közvetlen testi-érzelmi kapcsolat megteremtésére, a csoport közös életének megszervezésére, a szokás, és szabályrendszerek kialakítására, amely a gyermekek egyéni és életkori sajátosságaihoz alkalmazkodik.
- Megfelelő tapintattal és módszerrel közelítünk a zárkózott és visszahúzódó gyermekek felé és személyes példán keresztül segítjük kialakítani a gyermekekben a különbözőségek elfogadtatását.
- A közös ünnepeket, rendezvényeket a PP-ban foglaltak szerint szervezzük, amely lassan beépül a csoport hagyományrendszerébe, s növeli az összetartozás élményét.
- A gyermekek egyéni fejlődését nyomon követjük, megfigyeljük a gyermekek társas helyzetét, és fogadóórán diszkréten tolmácsoljuk a szülőknek.
- Ügyelünk arra, hogy minden tevékenység elvégzésére megfelelő időt és helyet biztosítsunk, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezzék, pontosan elvégezzék.
- Megteremtjük a lehetőségeket a beszélgetésre, s közben megvalósítjuk a gyermekek szókincsbővítését (névmások, cselekvések megnevezése, térbeli és időbeli viszonyok, formák, színek stb.), és verbális tudásuk fejlesztését.
- A fejlesztési anyagot az egyszerűbbtől a nehezebb felé haladva tervezzük.
- Kihasználjuk az adott környezet megismerési lehetőségeit.
- Építünk a gyermeki kíváncsiságra.
- Élünk a verbális és a nonverbális kommunikáció eszközeivel, az érzelmek kifejezésének folyamatában, melyre az intézmény minden dolgozója pozitív mintát ad.
- Támogatjuk a baráti kapcsolatokat, kisebb csoportokat, hogy minél több időt tölthessenek együtt és lehetőséget biztosítunk az együttműködésre.
- Dicsérettel, buzdítással, példamutatással segítjük a gyermekek pozitív énképének, önmagához való viszonyának, önbizalmának, önfegyelmének, önállóságának és szabálytudatának kialakítását.
- Törekszünk a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítésére, értékek belsővé válására motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerre
- Tisztában vagyunk a gyermekek önfejlesztő képességével, fejlődésüket minden esetben önmagukhoz képest vizsgáljuk.
- A gyermekben erősítjük az egészséges „én vagyok”, „én csinálom” tudatot.
- Az egyes területen kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermekek számára gazdagító programokat szervezünk.
- Az egyéni fejlesztési célok meghatározásánál figyelembe vesszük az alapdokumentumokban meghatározott célrendszert.

7.3. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés fejlesztése, megvalósítása

1. „Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő kör-

nyezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelés egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése, valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. „(77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet

Célunk:

- Anyanyelvünk megszerettetése az óvodai életünk változatos tevékenységein keresztül, ahol a gyermekek meglévő tapasztalataikra, élményeikre és ismereteikre építünk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása- beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel- az óvodai nevelőtevékenységünk egészében jelen legyen.
- Formálódjanak gyermekeink értelmi képességei, váljanak nyitottá az őket körül vevő, ingerek befogadására lehetőség szerint minél többször természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben.
- Legyenek képesek érzelmeiket, gondolataikat megfogalmazni, kifejezni.

Feladataink:

- Sok- sok beszédhelyzet teremtése, ahol lehetőségük nyílik, hogy élményeiket, gondolataikat, problémáikat megfogalmazzák, egyre pontosabb, valósághű érzékeléssel, észleléssel.
- Az értelmi képességek tudatos fejlesztése, kiemelten kezelve az érzékelési apparátust, valamint az észlelési folyamatokat. (szándékos figyelem, reproduktív emlékezet, problémamegoldó és kreatív gondolkodás, elemi fogalmi gondolkodás).
- Tolerancia az eltérő fejlettségi szintek elfogadása terén, idő biztosítása az egyéni fejlesztésre, felfedezésre
- Megosztott és koncentrált figyelem, interaktív – kommunikatív viszony kialakítása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére, kifejezésére.

Az **értelmi nevelés** megvalósulása tevékenységeken keresztül történik. Ezekkel a tevékenységekkel, az átadott ismeretek mellett az anyanyelvi nevelést is szolgáljuk. Időt és helyet adunk a felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek egymás közötti beszélgetéseire, minél több egyéni – és mikrocsoportos fejlesztésre.
A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztését a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve valósítjuk meg. Óvodai életünk mindennapjaiban a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítására törekszünk.

Egyre több a megkésett beszédfejlődésű, beszédhibás iskolába lépő gyermek. Ezen az óvodáskorú gyermekek tudatos, szakszerű, differenciált, egyénre szabott beszédnevelésével segítünk.

Ahhoz, hogy a társadalom követelményeinek megfelelő embereket tudjunk nevelni, már kiscsoporttól tudatosan tervezzük az anyanyelvi nevelést.

Kiscsoportos korban megismerkedünk azzal a közeggel, családdal, ahonnan a gyermek óvodába lép. Ebben az életkorban a kisgyermek erős érzelmi megrázkódtatásként éli át a szülői háztól való elszakadást. Legtöbbjüknél az óvónővel kialakuló páros kapcsolat az anya – gyermek kapcsolatot pótolja.
Ezért van ilyenkor nagy szerepük a lovagoltatóknak, höcögtetőknek. A közvetlen testi kapcsolat megnyugtató hatású és elősegíti az érzelmi kapcsolat kialakulását. Szóbeli közlést kiváltó derűs, nyugodt légkörrel alapozzuk meg az anyanyelvi nevelést óvodánkban.
Középső csoportos korú, 4 – 5 éves gyermekeknél a beszédizmok fejlettségének hiánya miatt sokszor előfordul, hogy megbotlik a nyelvük. Ebben az életkorban sok, szép és példamutató beszédre ösztönző játékot játszunk a gyermekekkel. A hibásan ejtett szavaikat türelemmel javítjuk.
Ügyelünk a helyes beszédtempóra, hangsúlyra. Helyes légzéstechnikát elősegítő játékokkal készítjük elő a megfelelő beszédlégzést.
Nagycsoportos korú,5 – 6 – 7 éves gyermekek beszédének fejlődése a közeli iskolába lépés szempontjából nagy jelentőségű. Legfontosabb feladatunk, hogy minden iskolába készülő gyermek tisztán beszéljen.
Természetesen a beszéd tartalmára és a nyelvi formákra is odafigyelünk.
Fontosnak tartjuk a beszélő környezet kialakítását és fenntartását. Célunk, hogy a szabályközvetítés a javítgatás elkerülésével, a természetes beszéd és **kommunikáció**s kedv fenntartásával, ösztönzésével és a gyermeki kérdések támogatásával valósuljon meg.

A hét minden napján, az egyes tevékenységeken keresztül is közvetítünk anyanyelvi nevelést, azonban ezen kívül hetente egy alkalommal konkrét anyanyelvi feladatot, játékot is tervezünk, illetve valósítunk meg.
Az egyes gyermekek nyelvi fejlettségének alakulását kiscsoport év végén és nevelési évenként kétszer (év elején és év végén) mérjük.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- A gyermekek gátlások nélkül, szívesen beszélnek, képről folyamatosan is
- Nagycsoportos korukra egész mondatban válaszolnak kérdéseinkre.
- Ismernek rokon értelmű szavakat és ellentétpárokat.
- Ismerik a metakommunikációs jelzések mondanivalóját.
- Elítélik a trágár beszédet, annak hallatán.
- Minden magán és mássalhangzót tisztán ejtenek
- Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra a gondolataik érthető kifejezését

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A feladatcsoportok és tevékenységek során átadásra kerülő ismeretek tervezése az életkor és az egyéni képességek figyelembevételével történik.
- A gyermekek által ismeretlen szavakat mindig megbeszéljük, értelmezzük
- Minden esetben kijavítjuk a kiejtési hibákat beszéd közben.
- Az aktív és passzív szókincset sok mese, illetve vers ismertetéssel, bábozással dramatizálással, növeljük.
- Személyes példamutatással ösztönözzük gyermekeinket a szép kiejtésre.

8. A cserkeszőlői óvoda nevelési célja

Az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése, kibontakoztatásának elősegítése az életkori és egyéni sajátosságaik, az egyenlő hozzáférés figyelembevételével, az **egészséges életmód megalapozásának hangsúlyozásával.** A családi nevelés kiegészítése. A gyerekek egyéni fejlettségéhez, igényeikhez, szükségleteikhez, érési tempójukhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzáció és tehetség gondozás a tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.

Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi, akarati tulajdonságaiban megerősített, pozitív énképpel rendelkező gyermekek nevelése a cél, akik képesek az önérvényesítésre épp úgy, mint a kezdeményező és együttműködő viselkedésre.

Feladata:

- Az egészséges életmód szokásainak belső normákká alakítása.
- A mindennapos mozgásos tevékenységek által a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakoztatása.
- A gyermeknek a különböző tapasztalatai során fejleszteni környezetével való – közvetlen és közvetett – kapcsolatrendszerét, (én-tudat kialakítása).
- A szervezet általános sokoldalú, fejlesztésével elősegíteni a gyermek megfelelő testi, akarati, erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, értelmi képességeinek fejlesztését.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör kialakításával az érzelmi biztonság megteremtése, a testi, a lelki szükségletek folyamatos kielégítése, különösen a szociális hátrányokkal, eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek számára.
- A különbözőség elfogadtatása (testi, szociális, értelmi) a tolerancia kialakítása, erősítése.

A nevelési célok és feladatok az egész óvodára azonosak.
A csoportok arculatát a gyermekek és az óvónők személyisége alakítja, formálja sajátossá.

9. Az óvodai tevékenységek kerete

Az egészséges életmódot, és az ezt megalapozó napirend

Gyermekeink egészséges fejlődéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú és tartalommal megtöltött tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek. A napirend keretei között, a **gyermeki szükségletek** (testi, lelki) **kielégítése** történik, mely segíti a gyermekek napi életritmusának – közösségi keretei között történő – kialakítását. A folyamatos napirend rugalmasságával lehetővé teszi a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezését, hogy egyéni tempó, teljesítőképesség, egyéni igény szerint végezzék a gyermekek a tevékenységeket. A napirend tervezésekor figyelembe vesszük a különböző tevékenységeket, a gyermekek egyéni szükségleteit és ügyelünk a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét. Törekszünk a gyermekek adottságához mért sikerélmény elérésére, az egészségvédő szokások, szabályok készséggé alakítására.

A napirend három fő részből áll:

- **Délelőtti:** az óvoda nyitásával kezdődik. A délelőtti időkereten belül kerülnek megszervezésre a játék, szabadon választott tevékenységek, séták, megfigyelések, tízórai és a kötött tevékenységek, ill. az 5-7 éveseknél a vízhez szoktatás az őszi és a tavaszi időszakban.
- **Déli:** kötöttebb időszakasz, az ebéd és előkészületei, az étkezést követő délutáni pihenés előkészületei zajlanak
- **Délutáni:** a délutáni tevékenységek szervezése kötetlenebb, mely a délutáni pihenéssel kezdődik, és tartalmazza az uzsonnázást is. A pihenési idő egy részében a nagycsoportos gyermekeknek tehetséggondozó- illetve felzárkóztató műhelyek állnak rendelkezésre. Uzsonna után a csoportszobában vagy a szabad levegőn biztosítjuk a gyermekek mozgásigényének, mozgásfejlesztésének, illetve a szabad játéknak a feltételeit. Délután, nevelési időn kívül kerülnek megrendezésre a szakkörök. A napirend az óvoda zárásával fejeződik be.

A napirend fő részeiben mindig előfordul **egy dominánsabb tevékenység**, mely az óvodapedagógus részéről nagyobb odafigyelést, a gyermekektől több megértést és alkalmazkodást igényel. A napi tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a gyermekek minél több időt tölthessenek a **szabadban, adott témához igazodva kinti tevékenységek szervezésével, és lehetőség szerint legalább 10 órától szabadtéri mindennapos mozgásos tevékenységek, udvari játék, séta szervezésével.**

NAPIREND

Időkeret		*Állandó tevékenységek*
Délelőtt	*6.30-11.30*	○ gyermekek fogadása a gyűjtő csoportban ○ spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység ○ szabad játék saját csoportban és szabad játékba integrált óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységek ○ verselés, mesélés ○ ének, zene, népi játék, tánc ○ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ külső világ tevékeny megismerése ○ részképességek fejlesztése egyéni formában ○ folyamatos tízórai ○ testápolási teendők elvégzése ○ beszélgető kör ○ a szabad játékba integrált óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységek ○ verselés, mesélés ○ ének, zene, népi játék, tánc ○ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ külső világ tevékeny megismerése ○ részképességek fejlesztése egyéni formában ○ iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység) ○ tisztálkodás, öltözködés ○ udvari játék
Délben	*11.30-12.30*	▪ előkészületek az ebédhez ▪ testápolási teendők ▪ ebéd ▪ teremrendezés, készülődés a pihenéshez, mesehallgatás

Délután	*12.30-16.45*	▪ pihenés ▪ előkészületek az uzsonnához ▪ teremrendezés, testápolási teendők ▪ folyamatos uzsonna ▪ játék, egyéb szabadon választott tevékenységek ▪ hazabocsájtás

10. Az óvodai élet tevékenységformái

10.1. Játék

„A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék – szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó benyomásait játékában jeleníti meg. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

1. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.
2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt: a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását.
3. A játékhoz megfelelő helyre, esztétikus és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, a szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.
4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült, kreatív gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.” (77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet

Célunk: Játék során a gyermekeink sajátítsák el az életkoruknak megfelelő intellektuális, mozgásos, szociális ismereteket, melyek birtokában képessé válnak egyéni ötleteiknek kibontakoztatására, a szabad képzettársításra. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

Feladataink:

- A nyugodt, szabad játékhoz szükséges feltételek megteremtése (barátságos, családias légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés, és élményszerzés minden játék típushoz, elfogadó, felszabadult hangulat)
- A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- Önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével
- A gyermekek beszédkészségének és a közösségi magatartásformáknak fejlesztése a játékban

A természeti, emberi, tárgyi környezetben szerzett gyermeki benyomások feldolgozásának biztosítása a szabad játékban
Legfőbb tevékenységi forma, amely az egész óvodai nevelésünket átszövi.

A gyermekeknek spontaneitást, szabadságot, örömet és szórakozást jelent. Tudjuk, hogy a játék az óvodás korú gyermek alapvető aktivitása, ennek során gyakorolja erőit, szélesíti látókörét, szociális tapasztalatra tesz szert, ismétli és alkotó módon kombinálja a környező élet jelenségeit, otthonról hozott élményeit, tapasztalatait is beleszőve.

A mi feladatunk a játékhoz biztosítani a megfelelő légkört, helyet, időt és eszközöket. Jelenlétünk – egész nevelői ráhatásunk részeként – hat a játékra, segíti a gyermekek játékát, biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvónő által kezdeményezett játékban olyan helyzeteket megtervezése és teremtése a gyermekek számára, amelyben játékos cselekvés során alkalmazni tudják a szerzett ismereteket.

Többféleképpen és több megfontolásból hatunk a játékra, mégpedig azért, mert tőlünk is függ a gyermek játékának változatossága. A játékra hatunk személyes példánkkal, verbális és nonverbális eszközökkel. Azt, hogy a játékidőben milyen funkciót töltsünk be – csendes szemlélő vagy aktív résztvevő – maga a játékhelyzet dönti el.
Ezért van: – amikor szemléljük a játékot,
– amikor hagyjuk a gyermeket a problémái megoldásában,
– amikor segítjük,
– amikor együttes játékunk jelenti az örömet,
– amikor közbeavatkozunk,

Mindezen állításoknak az ellenkezője is igaz. Ráérzünk a pillanatnyi gyermeki igényre, mert a játék fejlesztő hatásának teljes ismerete nélkülözhetetlen a tervező és megvalósító munkánkhoz. A legfontosabb a szabad játék túlsúlyának érvényesítése, ehhez a feltételek maximális megteremtése.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítjuk, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint. A játék stimulálása érdekében problémát vet fel, választásra késztető megjegyzéseket tesz, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget és példát, mintát nyújt. Szabályjátékokat irányítja, irányíthatja.

A gyermekek társas kapcsolatainak és játéktartalmának alakulása a közösségben

Gyermek társas élete a kevés számú csoportoktól a nagyobb létszámú csoportokig fejlődik. A bomlékony csoportosulások egyre szilárdabb csoportoknak adják át helyüket.
A történet nélküli (egyszerűbb, kevesebb mozzanatot takar, motivációja a cselekvés) játékokat, a történettel (bonyolultabb cselekmény, sok mozzanat, motivációja tárgy vagy szerep) rendelkező játékok váltják fel.
Az összefüggéstelen epizódsorok helyett tervszerűen kitalált történetek jelennek meg.
A személyes élet és a legszűkebb környezet életének visszatükröződésein túl, megjelenik a társadalmi élet visszatükröződése is.

Játékfajták

Gyakorló vagy funkciójáték
Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésekből fakadnak. Az újszerű cselekvések ismétlése során szerzett örömök miatt a gyermekek ne-

hezen hagyják abba. E játék elsősorban a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére szolgál. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyermekek.

Építőjáték

A gyermekek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból, építőelemekből, építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése. A gyermekeknél megjelenik e játékfajta keretében is az eredményességre törekvés. Például előre megtervezett rendben valamilyen építmény létrehozása. Az építőjáték során készült modelleket a gyermekek gyakran használják egyéb játékaikban (részei, elemei azok) például: mozgásos, dramatikus, utánzásos játékban. Az építőjáték az eszközök és anyagok változatosságát igényli.

Szimbolikus és szerep- (utánzásos) játék

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma, két formáját ismerjük.

- amikor a kisgyermek a saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti (pl. baba tologatása)
- másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz (pl. főz a babaszobában).

A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt (utánzott) – állatok és emberek is lehetnek – szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számukra lényeges mozzanatokat.

A gyermekek fejlődésük során egyre tökéletesebben utánozzák, valósítják meg játékukban az őket körülvevő közvetlen és közvetett környezetükben élő emberek munkáját, emberi magatartását. E játék segíti leginkább az emberek közötti társas kapcsolatok fejlődését, az alá-, fölérendelt szerep elfogadását.

A mi feladatunk, hogy segítsük az önkéntességnek, a szabad választásnak, az önállóságnak az érvényesülését a játék megszervezésében, a téma megválasztásában, a szerep kiosztásában, a játékszerek, eszközök kiválasztásában, a játékhelyzet kialakításában. Gondoskodnunk kell arról, hogy a gyermek biztonságban érezze magát.

Dramatikus játék

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeiknek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek – saját elgondolásuknak megfelelően – vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják. A dramatikus játék segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési formák elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. Ezek elsősorban óvónőink kezdeményezésére történnek. A gyermekek spontán vesznek részt benne. Így észrevétlenül segítheti viselkedésük alakítását is. Biztosítjuk a különféle eszközöket, jelmezeket, melyhez a gyermekek bármikor hozzáférhetnek, akkor is, ha éppen más témájú szerepjátéknál szeretnék felhasználni. A dramatikus játék fejlődésében fokozatosan előtérbe kerül a szerep minél tökéletesebb eljátszására való törekvés. Ezzel a játéktevékenység egyre több rokonságot mutat a színészi szerep megformálásával.

Bábjáték

Felhasználjuk a bábot a népmesék, versek, rövid elbeszélések, zenehallgatási darab előadása vagy szemléltetése során, ill. a hét bármely napján olyan szituációs helyzetekben (pl. beszoktatásnál, szokásrendszer kialakításánál) amikor az óvodapedagógus ezt szükségesnek látja.

A bábjáték sajátosságai azonosságokat mutatnak az óvodáskorú gyermek fejlődés-lélektani törvényszerűségeivel. A bábjáték érdekessége, élménynyújtó-, érzelmi ereje, komplex jellege folytán a gyermeki személyiség megismerésének és fejlesztésének leghatásosabb eszköze. Az élmények forrásai az óvónői és gyermeki bábjáték, a közös bábkészítő tevékenység, valamint esetenként bábszínházi előadások lehetnek.

Mozgásos játék
Domináns eleme az aktív mozgás. A mozgásos játékok felölelik a gyermek természetes mozgásának minden formáját és ezek kombinációját. A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásingerek biztosítását szolgálják. E játékban a gyermekek rendszerint közös erőfeszítéssel, kölcsönös együttműködéssel, változó helyzetekből adódó lehetőségek kihasználásával vesznek részt. A különféle eszközökkel, egyedül vagy társakkal végzett játékok (kerékpározás, labdázás stb.) elsősorban a gyermekek mozgásfejlődését, téri tájékozódását segítik. A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésünkben. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy mind a csoportszobában, mind a szabadban a gyermekek sokféle mozgásos játékot játszhassanak.

Szabályjátékok
A szabályjátékok az alkotó játékok fejlődése kapcsán alakulnak ki. Tartalmában nem a művelet, a szerep és a játékszituáció a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Feltétele a játékfeladat fokozatos tudatosítása és kiemelése, továbbá a játékszabályok érvényesítése. A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása morális magatartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermeknél az önértékelés mozzanata.

Udvari játékok
Igyekszünk maximálisan kihasználni udvarunk ideális környezeti előnyeit. A természetes anyagokból készült játékok változatos mozgástapasztalatokhoz juttatták a gyermekeket, kihasználva az udvari eszközök adta lehetőségeket a gyermekek egészséges életmódra nevelése érdekében. Amikor csak lehet, a gyermekeknek kerékpárt, rollert adunk az udvari játék során.

Játékszabályok alakulása életkoronként

A 3-4 évesek általában már képesek a játékszabályok betartására, ha az nem túl bonyolult szabály és egyben szereptartalmat is kap.
A 4-5 éveseknél már megfigyelhető a szabálykövető viselkedés. A szabálynak már nem kell minden esetben a szerep tartalmába beolvadnia.
Az 5-7 évesek játékában a kész szabályokkal rendelkező játékok jelentős helyet töltenek be. A gyermek iskolaérettségének egyik mutatója, hogy a játékban a szabályhoz, mint pusztán feltételes adottsághoz képes már viszonyulni.

A játék témája

A valóságnak az a jelensége vagy jelenségcsoportja, amely visszatükröződik a gyermek játékában.
A játék-téma forrása mindig a valóság, a gyermek élményei. Az egyéni élményektől legfeljebb egyéni játék alakulhat ki. A csoportos játékhoz azonos egyéni élményekre van szükség. Ezért meg kell találnunk a lehetőségeket, hogy a gyermekek közös élményekben is részesüljenek. Mindig az adott gyermek és gyermekcsoport fejlettségének megfelelően kell a játékot fejlesztenünk. A játéktartalom elmélyítése mindenkor – a megfelelő szinten – a műveletek, szerepek, szabályok dominanciájának szintjén történik. A művelet a szerep és a szabály nemcsak lényeges ismertető jele, hanem egyben a játéknak a fejlődés során egymást váltó domináns tényezője is.
A játéktevékenység a hét minden napján jelen van, tartalmi formája tervező munkánkon keresztül biztosított. A csoport életéből elemeket felvételen rögzít, amelyet a gyermekeknek, szülőknek levetít.

Anyanyelvi nevelés a játékban:

A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató és egymáshoz beszélő társak beszédkedve, beszédkészsége, az anyanyelv szókincsének használata.

A gyermekek játék közben sokat kommunikálnak társaikkal, a felnőttel, magukban, játékeszközeikkel.

Gyakorlójáték során a legkisebbek gyakran mozgással kísért szótagokat, szavakat ismételgetnek, játszanak hangjukkal, ami a hangképzést, artikulációt fejleszti.

A játékban kialakult társas kapcsolatok természetes körülmények között fejlesztik a beszédet, alakítják a beszédfegyelmet.

A közös tevékenység során használják a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő fordulatait, kifejezéseit, az odafordulás udvarias formáit.

A játék során különböző nyelvi eszközök használatával beszélgetnek: megszólítás, megnevezés, felszólítás, hagyományos nyelvi fordulatok használata, kérés – köszönet kifejezése.

A gyermekek játék során gyakran azonosulnak szerepükkel viselkedésükben: szóban, hanglejtésben, mimikában gesztusaikban.

Gyakorolják az elbeszélő és párbeszédes formákat, felismerik, miképp lehet bánni a hangjukkal, hangerővel, hangmagassággal, hangszínnel. Értékítéleteikben megfogalmazzák a jó és a rossz alapvető kategóriáit és ezek köré csoportosítják azok szinonimáit.

A játék területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermekeknek biztosított, hogy a játék során önállóan döntsék el mivel, kivel és hogyan szeretnének játszani.
- A szabad játék ideje alatt – ha a gyermekek nyugodtan játszanak – az óvónő hagyja a gyermekeket önállóan kibontakozni.
- A gyermekek a játékukhoz szükséges helyet, teret önállóan biztosítja. A játékba integrált tanulási forma biztosítja, hogy a gyermekek a gondozási feladatokat leszámítva, egész nap játszhatnak.
- A gyermekek fejlettségének megfelelő játékeszközöket biztosítunk.
- Logikusan kapcsoljuk az azonos időben történő tevékenységeket a tevékenységtartalmához, a játékhoz.
- Bő tevékenységkínálatot jelölünk meg a napi tevékenységhez illeszkedően, hogy minden gyermek a kedvére való tevékenység során tudja ismereteit bővíteni.
- Biztosítjuk az egymás mellett futó tevékenységek lehetőségét.
- A gyermekek aktuális hangulatához igazodóan módosítunk a vázlatban rögzítetteken, lehetőséget teremtve más tevékenység beemelésére, alkalmazkodunk a váratlan helyzet idézte helyzethez.

10.2. Játékban megvalósított tanulás

10.2.1. Külső világ tevékeny megismerése

1.” A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
2. A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, az összefogás, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
3. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.
4. Az óvodapedagógus feladata, hogy lehetővé tegye a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.” (77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet

Célunk: A szűkebb természeti, emberi (társadalmi), tárgyi környezet megismerése, tapasztalatok szerzése annak formai, mennyiségi viszonyairól is, minél több érzékszervvel megtapasztalva.

Feladataink:

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, kielégítése, a közvetlen megtapasztalás útján
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes környezeti tartalmak biztosítása, melyben a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira építünk
- A gyermekek megfigyelő és kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során
- A gyermekek környezetvédelmi szemléletének formálása
- Olyan hagyományok építése az óvodai életbe, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása

A környezet nem más, mint ami körülveszi az embert, aminek ő is alkotóeleme, amiben az élettere van, ahonnan az életfeltételeit biztosítja.
A gyermek, míg éli a maga életét – játszik, beszél, mozog, étkezik, alszik – a személyét átfogó környezetben, addig alakulnak érzelmi viszonyulásai, életrendje, megismerési, cselekvési, döntési, együttműködési képességei.
A környezet megismerése és védelme nem határolható le előre meghatározott tevékenységekre, időkeretre. Állandóan és mindenkori folytonossággal jelenlévő tevékenységi forma az óvodában. Legfontosabb elvünk, hogy mindent a természetes környezetben figyelhetünk meg, az összefüggéseket, változásokat ott láttatjuk, értetjük meg, s ezáltal megfelelő ismeretekhez juttatjuk a gyermekeket.
A tevékenységtartalmak feldolgozásához használja az internet lehetőségeit (külső világ tevékeny megismerése) képanyagot gyűjtet az internet segítségével, zenei anyagra hívja fel a figyelmet.

Helyi sajátosságainkra építve tapasztalhatjuk meg közvetlen környezetünket:

- Megismertetjük a gyermekeket a közeli park növényzetével, a hatalmas fóliasátrakban termelő zöldségfélékhez szükséges életfeltételekkel, és az ott dolgozó emberekkel.
- Nagy élmény óvodásainknak a virágot termelő fóliasátrak belső megtekintése, a szép, színes virágok látványa.
- Séta közben a fürdő közelébe érve, szinte minden alkalommal felhívjuk figyelmüket Cserkeszőlő nevezetességére: gyógyfürdőjére, strandfürdőjére, környezetének ápoltságára. A középső és nagycsoportos gyermekek megértik, hogy külföldről (más országokból) a gyógyfürdő gyógyító hatása miatt utazik nagyon sok ember községünkbe.
- A fürdőbe járva nyáron a gyermekek sok tapasztalattal gazdagodnak és az óvodában játékukban felhasználják.
- Lehetőségeinkhez mérten minden nevelési évben autóbusszal kirándulunk a gyermekekkel egy-egy városba és megtapasztalják a falu–város közötti különbözőséget.

A gyermekek környezeti tapasztalatai az óvodai játékok során jelentős szerepet kapnak. Reprodukálják azt, ami igazán megragadta a figyelmüket.
Fontosnak tartjuk a környezeti értékek felismertetését, ismeretlen fogalmak tisztázását, olyan képességek fejlesztését, melyek szükségesek az ember és kultúrája megértéséhez. Törekszünk a családi tárgyi kultúra értékeinek megismerésére, beépítésére.
Hangsúlyozottan fontos a környezet védelme érdekében a tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása.

Természeti változások megfigyelése

Természetes környezetben az időjárás és a természet változásait figyeljük meg és követjük nyomon. Hőhatások (hideg-meleg) és fényviszonyok (világosság–sötétség) következményeiről szerzünk ismereteket, ill. megismerjük a természet hő- és fényviszonyokhoz való alkalmazkodását, annak jegyeit, az ember életmódbeli alkalmazkodását (építési szokások, fűtés, világítás, öltözködés, építészeti kultúra)
Megfigyeltetjük az állatok, növények tulajdonságait, életmódját.

Társadalmi változások megfigyelése

A gyermekek figyelmét ráirányítjuk a szűkebb (lakóhelyünk) és tágabb (országunk, a világ) környezeti jelenségeire, az ott élő emberek életmódjára, kultúrájára.
Környezetünk közvetlen megismerése – közlekedés, nevezetességek, ünnepeink, hagyományaink – segítséget adnak a könnyebb eligazodásban, biztonságot teremtve a gyermekek számára. Közösségen belül gyakoroljuk a viselkedési mintákat, szokásokat; köszönés, kérés, egymásra odafigyelés, másság elfogadása.
Kirándulások során a falu és város azonosságainak, különbözőségeinek felismerése és életformájuk megfigyelése is lényeges feladatunk.
A felnőttek által végzett munka (foglalkozások) jellemzőit, hasznosságát is megismertetjük a gyermekekkel.

A természet védelme

A gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, tisztaságának, szépségének védelmét. Megismertetjük őket a természet szépségeivel, törvényszerűségeivel, a természeti folyamatok kölcsönhatásaival a gyermekek cselekvő részvételével, életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően. A gyermekeket játékos cselekedtetés útján a feladatok helyes megoldására ösztönzi.

Környezetünk megismerése és a hagyományok ápolása

Az évszakok változásához és községünk hagyományaihoz kapcsolódó szokások megőrzésével ismertetjük meg óvodásainkat, közvetlen, ill. közvetett módon.
Községünkben minden évben hagyományőrző népünnepély jellegű rendezvény:

- az őszi – színpompás – szüreti felvonulás, és az utána következő bál.

Ezeken a rendezvényeken természetesen részt vesznek az óvodások is szüleikkel, ám a községben élőkön kívül a Tiszazug – szinte – minden településéről jönnek az érdeklődők.

Ismeretnyújtáshoz szükséges feltételrendszer

Az ismeretnyújtás óvodai életünk mindennapjaiban valósulhat meg a gyermek vagy felnőtt kezdeményezésére alapozva. A gyermekek számára mindvégig játékként szervezzük, de hangsúlyozzuk a tevékenység fontosságát. Így élményszerűen tapasztalhatják, figyelhetik meg azt, s cselekvő, játszó részesei lehetnek.
A szabadban – természetes környezetben – folytatott tevékenységekkel a tapasztalás közvetlensége révén az élmény hitelességét biztosítjuk.
Segítséget adunk a gyermekeknek a környezettel való együttélés szabályainak megtanulásában, a környezetbarát életvitel kialakításában. Elősegítjük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában. Ehhez elengedhetetlen az óvodapedagógus személyes példamutatása, tevékenységhez való viszonya, rácsodálkozása, alkotó tevékenysége ösztönzése.

Anyanyelvi nevelés a külső világ tevékeny megismerése és védelme tevékenységben:

A beszéd a gyermek környezetével való érintkezésnek, önkifejezésnek, gondolkodásnak legfőbb eszközévé válik.
A beszéd által növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei.
A környezettel való ismerkedés közben fejlődik a gyermek beszédmegértő és nyelvi kifejezőképessége.
A gyermekek természeti és emberi környezetében érzékeli a szépet, a környezetvédelem és a környezethigiénia szerepét verbális magyarázattal erősítjük.
A gyermekek lakóhelyi és természeti környezetének a család, az óvoda személyi kapcsolatainak, tárgyainak, a tárgyak tulajdonságainak megismerése gazdag anyaggal járul hozzá az anyanyelvi neveléshez.
Ilyenek lehetnek a tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavak, az összehasonlítás, viszonyítás szavai, mondattani formái, a rokoni szókapcsolatok megnevezése, a birtokviszony kifejezése.
A térbeli tapasztalatok gyűjtésében a mozgások irányának, a tárgyak helyének megjelölése szolgálja a szókincs bővítését. Az arányok, irányok nyelvi kifejezésének gyakorlása előkészíti az írás – olvasástanuláshoz szükséges képességek fejlődését is.
A beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során átveszi a gyermek a környezetétől a szórend, a ragok, jelek és képzők, a névelők, névutók, a névmások, igekötők, igemódok gondolatot kifejtő és a környezet számára pontosan érthető használatát.
Gyakorolják a mondattípusokat, melyek a környezetben levő személyek tevékenységéhez vagy a gyermek számára új, érdekes, felhívó jellegű tárgyakhoz, jelenségekhez kapcsolódnak.

***A külső világ tevékeny megismerése területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén*:**

- A gyermekek elemi ismeretekkel rendelkeznek. Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.

– A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
– Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat.
– Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
– Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában.
– Ismerik a közlekedési eszközöket.
– Ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

– Az évszak olyan keretjellegű rendezőelv, amely egy negyedéves ciklusban összefogja a gyermekeknek tanítandó összes ismeretet.
– A környezeti értékek felfedeztetése során első helyre kerülnek a szép, esztétikus jelenségek, emberi – tárgyi értékek megláttatása.
– A gyermekek közvetlen környezetükben jól ismerik a növényeket: virágokat, dísznövényeket, fákat és állatokat.
– A gyermekekben kialakul a gyűjtögető szenvedély.
– A környezeti nevelés témái közé beépítettek, a környezetvédelem jeles napjai.
– A környezeti nevelés tevékenységei igazi életteret adnak a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejező készségének fejlesztéséhez.
– A gyermekeknek az alapvető ismereteket / lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésük időpontja, helye / hároméves intervallumban, a szülők bevonásával tanulják meg.

<u>A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel</u>

A környezet megismerése során a gyermek matematikai tartalmú tapasztalatoknak és ismereteknek is a birtokába jut.

Feladataink téri-formai- mennyiségi megismerés esetén:

- A gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalás, észlelés, érzékelés terén, azok tevékenységekben való alkalmazása
- Matematikai érdeklődésének kielégítése a sokoldalú érzékeléssel, a keresztcsatornák fejlesztésével
- A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes matematikai tartalmak biztosítása
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A problémahelyzetek megoldása közben a gyermekek szókincsének bővítése
- Az óvodapedagógus teremtsen olyan helyzeteket, ahol szerepe van az önálló feladatmegoldásnak
- Matematikai téma kiválasztásnál mindig építsen a gyermekek érdeklődési körére, fejlettségi szintjére, meglévő ismereteire
- Az eszközök megválasztása legyen változatos, legyen szempont a matematikai tartalom és a gyermekek érdeklődése
- Az óvodapedagógus alkalmazkodjon a gyermekek egyéni tempójához, a cselekvő tapasztalatszerzéshez mindenki számára biztosítson elegendő időt
- Az óvodapedagógus a probléma felvetése, a módszerek és az eszközök megválasztása, a tevékenységek megtervezése, a segítés tartalma és módja, az eredmények megítélése során tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbségeit

- A problémahelyzetek felvetésénél fontos, hogy pontosan fogalmazzon
- Beszéde legyen minta

E tevékenység lehetőséget teremt a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre. A megismerő és problémamegoldó tevékenység élményt jelent a gyermekek számára, az összefüggések felismeréséhez és a problémamegoldó gondolkodás fejlődéséhez.

A matematika tartalmú tevékenység rugalmas, fegyelmezett gondolkodásra a felfedeztetés, az ötletes megoldások keresésére nevel.
E tevékenység keretei között a gyermekek az őket körülvevő valóságos világ – matematikájának – összefüggéseit ismerhetik meg. Ez csak akkor válik értékessé, ha összhangban van a gyermekek fejlődési ütemével.
Az óvodába lépés pillanatától fontos a gyermekek érdeklődésén alapuló – életszerű helyzetekben – a tér, a mennyiség, a forma azonosságainak, különbözőségeinek és egymás közötti összefüggéseinek megfigyeltetése, megértetése.
Az óvodai életben a matematikai tartalom mindent átfog, és állandóan jelen van. Így a játékban (építő, utánzásos, dramatikus, mozgásos, szellemi) a mese–versben (meseszereplők száma, tulajdonságaik) a rajzolás– festés– kézimunka jellegű tevékenységekben (az eszközök mennyisége, nagysága, vastagsága, formája, kép és téri alkotások). Ének–zenében (mondóka és gyermekdal szövege, játéka, mozgása, hallásfejlesztés, ritmusérzék fejlesztés). Komolyzenei művek hallgatásával, mintaadással ösztönöz az otthoni, minőségi zenehallgatásra. Környezet megismerése – védelme esetében (természet, állat-, és növényvilág, időjárás, társadalom, közlekedés, emberi fejlődés, kapcsolatok, ünnepek). Munka jellegű tevékenységeknél (naposi munka – terítés, csoportszoba átrendezés, környezet rendben tartása, játékok elrakása.) Az ismeretek beépülésének megkönnyítése céljából kihasználja a kapcsolódási lehetőségeket, amellyel segíti a gyermekeket a felidézésben.
Hívóképeket, szavakat, közmondásokat alkalmaz a felidézés és ismeretanyag összekapcsolása céljából. A meg nem fogható, meg nem tapasztalható ismereteket IKT eszközök segítségével ismerteti meg a gyermekekkel. Az élő zene mellett audiovizuális eszközön is hallgatnak zenét. Ezek a tervezésben megjelennek.
Mindezek a tevékenységek segítői, közvetítői a matematikai tartalmú ismeretek átadásának;

- névutók használata a térben és síkban ábrázolt világban,
- jó ítélőképesség, szabályok és szempontok önálló kialakítása,
- tapasztalatok a rövidebb-hosszabb, keskenyebb-szélesebb, ugyanolyan kifejezések használatáról összemérés, egymásra illesztés,
- testek, síkmértani formák felismerése, megkülönböztetése a közvetlen környezetben
- szabad építés különböző elemekből,
- síkbeli alkotások, mozaikok, képkirakás – síkbeli viszonyok felismerése,
- tükrözés, hajtások mentén (festékfoltokkal) utánzó mozgásokkal,
- mennyiségek létrehozása, tárgyak, személyek osztályozása megadott szempontok szerint,
- halmazok képzése, pár fogalma,
- mennyiségek összehasonlítása, relációk, becslések gyakorlása,
- mennyiségek becslése, összkép alapján felismerés,
- párok, ellentétpárok keresése, összehasonlítása, megnevezése,
- számlálás, megszámlálás.

Megvalósítása

A szabadon választott vagy kötelező sokszínű tevékenységi rendszerben önállóan vagy közösséggel együttműködve történik. A csoport heti rendjébe építve a gyermek vagy felnőtt kezdeményezésére alapozva, a napi időkereten belül bármikor, 5-6-7 éves korban. Az élethelyzetek, az élmények és

bizonyos témakörök mindig természetes komplexségükben kínálják az óvodapedagógus számára e tennivalókat. Lehetőséget adunk a gyermekeknek a többoldalú megtapasztalásra, érzékelésre.

Témák összefűzése, egymás mellé illesztése nem igényel szigorú és merev rendszert, de tudatos tervezést kíván. A tervezés a gyermekek sajátos fejlődési üteméhez, e területen megnyilvánuló egyéni képességeinek fejlődéséhez igazodjon.

Anyanyelvi nevelés a környezet – téri – formai – mennyiségi megismerése tevékenységben:

A környezet téri – formai – mennyiségi megismerése során a gyermekek a cselekvéses műveleteket, az összefüggéseket a beszéd szintjén képesek megérteni, kifejezni.

Az előttük végbemenő, saját cselekvéseik eredményeként létrejövő változásokat, a felismert összefüggéseket saját szavaikkal is ki tudják fejezni.

A feladatok, műveletek megoldása során a konkrét tapasztalatok elősegítik a nehéz viszonyfogalmak / több – kevesebb – ugyanannyi / a melléknévfokozás / pl.: nagy. - nagyobb – legnagyobb/ és a névutós szerkezetek felfogását, alkalmazását.

Fejlődik a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége.

A műveletek pontos megnevezése először a passzív szókincs bővülését eredményezi, majd mikor a gyermek már tud véleményt mondani, beépül az aktív szókincsbe is.

***A környezet téri-formai-mennyiségi megismerése területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén*:**

- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat pl. alá, fölé, közé stb.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermekek tapasztalati úton megtanulják a mennyiségi, térbeli, nagyságbeli, anyagi és alaki különbségeket.
- A környezet téri – formai- mennyiségi megismerése tevékenységet csakis mikrocsoportos formában szervezzük meg.

10.2.2.Verselés, mesélés

„A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdolók, versek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

1. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, a bábozás és dramatizálás eszközeivel is – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésfor-

mákat. A meseválasztáskor szükség van tudatosságra, gyermekközpontú, korosztályos válogatásra, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételére.

2. Az élőszavas mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, és egyben feloldást és megoldást kínál. A mese tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre
3. 3. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek érzelmi biztonságban érzi magát, és a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás során eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A mesélés szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.
4. . A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással, illetve ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
5. . A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

6. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van.” 77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet

Célunk: Az anyanyelvi nevelésen keresztül a gyermekek fantáziavilágának gazdagítása, irodalmi élmények befogadására való képességeik fejlesztése.

Feladataink:

- az irodalmi anyag igényes összeállítása- a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével- elsősorban a magyar népköltészetből, valamint más népek, nemzetiségek meséinek egyaránt helye van. Az optimális egyensúly megteremtése a magyar és a külföldi mű és népmesék, a hagyományőrző és a kortárs irodalom között.
- művészeti értékek közvetítése verssel, mesével, mondókával, dúdolóval, ritmussal, mozdulattal, szavak egységével, érzelmi élmények biztosításával
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése vers, mese, bábjáték, dramatikus játékok segítségével
- szép iránti fogékonyság felébresztése, a szép élvezésének és a szép kifejezése képességének megalapozása, a gyermekek esztétikai érzelmeinek gazdagítása
- Lehetőség biztosítása saját vers- és mesealkotásra annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálására, mely a gyermek egyik önkifejezésének egyik módja

A verselés és mesélés a gyermekek anyanyelvi nevelésének és az óvodai nevelésben hangsúlyozottan előtérbe helyezett – érzelmi biztonságának segítő eszköze. A jó mese olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermekek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban még nincs mód. A mese oldja a szorongást, amelyet nagyrész a még ismeretlen világ vált ki a gyermekből. A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre kell, hogy tanítson.

Verselés

A 3-4 éves gyermekeket a vers és mondóka ritmusa, zeneisége ragadja meg. A 4-5 éves kortól a vers hangulati színezete már hat rájuk, ám nem a tartalom vált ki érzelmeket, hanem a zeneiség, a ritmus, a rím.

A kisgyermekeknek a vers iránti fogékonysága azon alapszik, hogy a ritmus és a hangzása, amely megragadja, ugyanahhoz az érzékletes, érzelmekkel átszőtt, témához tartozik, mint a mozgás, amelyet helyettesít, valamint a hangulat, amelyet kifejez.

A vers kiválasztásánál mindig figyelembe vesszük az aktualitásokat és törekszünk más tevékenységi formákkal való komplexitásra.
A vers tanításánál nem arra törekszünk, hogy a gyermek sok verset ismerjen, hanem a célunk az, hogy a jól kiválasztottakat, a kedvelteket újra és újra szívesen hallgassák, miközben általában meg is tanulják.

A mese, a vers tartalmát tekintve válogatunk:

- az évszak hangulatát kifejező
- ünnepek köszöntését szolgáló
- névnapok köszöntésére alkalmas
- állatokról szóló
- tréfás, humoros hangulatú
- tündérvilágot megjelenítő
- a mai életet ábrázoló műveket

Mesélés
A mese világában minden lehetséges. A mesei történést a varázslat irányítja. A mesében mindenkinek és mindennek varázshatalma lehet. Az óvodás gyermek, otthonos ebben a világban, fogékony a lehetetlenre, természetes neki, hogy minden szándék megvalósulhat. A világnak ez a szemlélete nagyon rövid ideig tart, mert a tapasztalat idővel visszaszorítja azt. A mesei és a gyermeki – egyszerre – megfelelésben a vágyteljesítés a közös lelki mechanizmus. A mese sokféle helyzetet kínál, amelyben a gyermek áttételesen követheti vágyait. 4-5 éves kortól a gyermek már viszonylag könnyen „közlekedik" saját valósága és a csodavilág között.
Az élőszavas mese és a vers előadásmódja az óvodapedagógusaink részéről megfelelő felkészültséget követel. Előadásakor a hanghordozásunkkal, gesztusainkkal, mimikánkkal, sejtelmességünkkel juttatjuk kifejezésre, hogy amit elmondunk, nem játszódhat a megszokott környezetben. Az óvodai csoportokban általában a mese és a vers hallgatásának állandó helyet, mesesarkot teremtünk.
A megfelelő ráhangolást és nyugalmat az óvónő biztosítja. Az igazi meséhez tehát csend szükséges. Napirendünkben nélkülözhetetlen a rendszeres, elalvás előtti mesemondás, mert ilyenkor a nyugalom szinte helyet készít a mesének.
A 3-7 éves gyermekek irodalmi nevelését kiteljesíteni csak a pszichológiai, pedagógiai, módszertani, illetve irodalmi felkészültségünket bizonyító tudatossággal lehet.
A tudatosan választott, tervszerűen alkalmazott irodalmi mű fejleszti a gyermek érzelmi, értelmi képességeit, és segíti anyanyelvi kultúrájának fejlesztését.
A mese, a vers kiválasztása – egész évre – körültekintő, átgondolt munkát igényel az óvodapedagógustól. Mindenkor a gyermekek érdeklődését, fejlettségét tartjuk meghatározónak. Célunk, hogy a tanulási folyamat alatt ne legyen unatkozó gyermek.
Fontos feladatunk a szülőkkel megértetni az otthoni rendszeres mesélés fontosságát, hogy bármilyen rövid, de élőszóban történjen. Alkalmanként mesefilmeket, ismeretterjesztő filmeket vetítünk a gyermekeknek.

<u>Anyanyelvi nevelés a verselés, mesélésben:</u>

A mesélés – verselés tevékenység anyanyelvi nevelésünk fontos része.

A gyermekek eleinte csak hallgatói a meséknek, verseknek. Ezek hangulatot, zeneiséget sugároznak a gyermekek számára. Az óvónő kelti életre a meséket, verseket gesztusaival, mimikájával.

A versek fontos szerepet töltenek be, hiszen a szókincsbővítés mellett számos új ismeretszerzést tesznek lehetővé, elősegítik a tagolt beszéd fejlődését.

A gyermekek számára folyamatosan – életkoruknak megfelelően – lehetőséget biztosítunk arra, hogy a már megismert meséket saját szavaikkal elmeséljék, eljátsszák.

Szorgalmazzuk, hogy saját maguk is találjanak ki meséket, ritmusos szókapcsolatokat.

A mindennapos mesélés, verselés során – eleinte képeskönyv nézegetéssel, majd ennek elhagyásával - fejlődik belső képi fantáziájuk, mely során kedvet kapnak majd a képekhez társított szövegek elolvasására, későbbiek során önálló – kép nélküli – szövegértelmezésre.

A verselés, mesélés területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak maguk és mások szórakoztatására is
- Megjegyeznek 8 – 10 gyermekmondókát, 6 – 7 verset és 10 – 15 mesét.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermekeknek megtanítandó irodalmi anyag nagy része magyar népmeséket, népi mondókákat, rigmusokat, közmondásokat tartalmaz.
- Az óvónők, az irodalmi anyagot évszakoknak megfelelően csoportosítják, s összegyűjtik a humoros mondókákat, verseket, meséket is.
- Az óvónők rövid, könnyen tanítható verseket, klasszikus gyermekmeséket választanak ki.
- Minden korosztály nevelésében megjelenik az ölbeli játék.
- A gyermekek a meséket nyugodtan, figyelmesen hallgatják.
- A gyermekek kevés mesét, mondókát tanulnak, de azt sokat ismételgetik.

10.2.3. Ének, zene, népi játék, tánc

1. „Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös énekzenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
2. A népi játékok és az igényesen válogatott magyar kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – állami, egyházi, jeles – ünnepekhez fűződik.
4. A népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.
5. Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.
6. Az éneklés, zenélés, népi játékok, néptánc a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.” 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Célunk: A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük formálása.

Feladataink:

- a felhasznált zenei anyagok, népi játék, gyermekdal, néptánc és a zenehallgatási anyag igényes, életkoruknak és képességszintjüknek megfelelő összeállítása, nemzetiségi hovatartozás figyelembevétele
- a 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes zenei tartalmak biztosítása
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- a zenei anyag többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, a különböző -állami, egyházi, jeles- ünnepekhez fűződik

Az ének-zenei nevelés a gyermekek anyanyelvének megalapozását szolgálja. Az óvodás gyermek igen fogékony, minden érdekli, mindent befogad, kevés dolgot utasít el. Így van ez az ének-zene területén is. Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, ami zenei nevelésünk szempontjából igen fontos. Gyermekkorban a jó, értékes zene hatása életre szóló. Az éneklés, zenélés felkeltheti a gyermekek érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Éppen ezért szükséges minél több helyzetet kihasználnunk – a nap bármely szakában – az éneklés és zenehallgatás biztosítására. Énekelgetéssel, dúdolással jó hangulatot teremtünk, megnyugtatjuk a sírdogáló gyermekeket.

A hallásfejlesztés területei:

- hangmagasság iránti érzék,
- hangszínérzék,
- dinamikai érzék,
- éneklési készség,
- tonális érzék,
- hangápolás, hangképzés fejlesztése

A ritmusfejlesztés területei:

- egyenletes lüktetés megéreztetése
- dal és mondókaritmus megfigyeltetése
- tempóérzék fejlesztése és az ettől eltérő különbségek felismerése
- ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával
- táncos lépésekkel ismerkedés

Komplex képességfejlesztés:

- formaérzék (motívumok hosszának megéreztetése),
- emlékezőképesség dalfelismeréssel, visszhangjátékkal,
- improvizációs készség, kreativitás (ritmikai, dallami játékok),
- belső hallás fejlesztés, dallambújtatás.

Dalos játékok, ill. dalok kiválasztásának szempontjai:

- kapcsolódjon az adott évszakhoz, ünnepekhez (óvodában megtartott ünnepekhez),
- válasszunk humoros hangulatú dalokat is
- érzelmileg is rá tudjon hangolódni a gyermek
- könnyen elsajátítható legyen,

- hangkészlete alkalmazkodjon a gyermekek életkorához, fejlettségéhez,
- pozitív érzelmeket közvetítsen,

Az óvónő saját maga választja meg az egész éves dalanyagot és zenehallgatási anyagot. Egyetlen feltétel csupán a fenti szempontsor mindenkori figyelembevétele. A zenei tevékenységnek nincs meghatározott időpontja, időtartama.

A nap bármely szakában a gyermekek hangulatának, kezdeményezésének, az óvodapedagógus kezdeményezésének megfelelően alakul. A gyermekek a dalos játékok, népi mondókák, játékok megismertetésével, azok elsajátításával, népszokások apró elemeivel is találkoznak, amelyek segítik azok továbbélését.

Anyanyelvi nevelés az ének, zenében:

A zenei nevelés szorosan kapcsolódik az anyanyelvi neveléshez és egyben alapvető, átfogó kapcsolatot mutat vele.

A népi játékokban, dalokban előforduló régies, tájnyelvi szavak gazdagítják a gyermekek szókincsét.

A ritmus és hallásfejlesztéshez szükséges fogalompárok, amelyek megértését, használatát, cselekvés, énekelgetés közben sajátítják el a gyermekek, szintén bővíti szókincskészletüket.

A mondókák elősegítik a ritmikus szövegben ismétlődő beszédhangok pontos észlelését, tiszta képzését, valamint a jó beszédritmus alakulását.

Az ének, zene, népi játék, tánc területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- Gátlások nélkül tudnak együtt énekelni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom – párokat.
- Tudnak ritmust, mozgást-dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Ismerik az egyszerűbb gyermektánc-lépéseket, játékos táncmozdulatokat.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- Egy nevelési évben 12 – 18 dalos játékot és 5 – 7 mondókát tanítunk az ünnepkörök anyagát is beleértve. Mindezeket visszatérően egész év folyamán ismételjük, hogy a bevésést elősegítsük.
- Tervezéskor figyelembe vesszük a gyermekek képességeit és a programunk által előírt feladatokat.
- A dalos játékokat évszakoknak megfeleltetve tervezzük, figyelve azok hangkészletére, ritmusára, játék típusára. Tervezésnél figyelembe vesszük lakóhelyünk hagyományait, népi játékait, igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokat is alkalmazunk.
- Élünk a dicséret egyénenkénti változatos formáival, a buzdítással, a pozitív megerősítéssel a gyermekek pozitív énképének alakítása érdekében. fizikai kontaktusok: simogatás, tekintet, érintés
- Mintaadó szerepünk, személyiségünk segíti a zenéhez kötődés kialakulását.
- Élünk a dalos játék adta humorral, a spontaneitás adta lehetőségekkel.
- A gyermekekben erősítjük az együttműködő készséget, egymásra figyelést.
- A közös dalos játékokat 8- 10– szer elismételjük, s ha unják a gyermekek, nem erőltetjük.
- Együtt játszás közben ügyelünk a viselkedési normák, esztétikus mozgás finomítására tekintet, kéz és testtartás
- A mozgásos népi gyermekjátékok egyszerű mozgásformáival a mozgáskoordinációt és a ritmusérzéket együttesen fejlesztjük.

– A zenei képességfejlesztő játékokat mikrocsoportban végezzük kötetlen formában.

10.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

1. „A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi-munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodai nevelésben törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek felismerésére.
2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
3. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képiplasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek térforma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézi-munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
5. Az óvodapedagógus előtérbe helyezi a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladata az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra való nevelés.” 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Célunk: A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelő, képi, plasztikai kifejezőképesség kialakítása.

Feladataink:

- a gyermeki alkotó-alakító tevékenységek feltételeinek megteremtése, az eszközök használatának a megismertetése
- minden érzékszervvel történő tapasztalat szerzés a szépség iránti fogékonyság a közösen átélt élmények örömének a kialakítása.
- a műalkotásokkal való találkozáskor a gondolatok érzelmek kifejezésére való készségre nevelés
- a gyermeki kreativitás kibontakoztatása dicsérettel, buzdítással és sikerélményhez juttatással
- a 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek biztosítása – a különböző anyagokkal való ismerkedés, a rajzolás, mintázás és kézimunka jellegű technikák-megismertetése
- a tevékenységhez szükséges szervezeti formák biztosítása, az ehhez szükséges szokások, szabályok elsajátíttatása

A mozgásfejlődés az óvodás korban szoros kölcsönhatásban van a cselekvéssel, a különféle cselekvési formákkal – pl. festés, rajzolás – melyek kölcsönösen fejlesztik egymást, komplex módon kapcsolódnak egymáshoz, ezért kell beépítenünk szorosan az óvoda mindennapi tevékenységeibe.

Rajzolás, festés (különféle eszközökkel és technikai megoldásokkal).
Kézi munka jellegű tevékenységek (agyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztikai elemek készítése).

Rajzolás– festés
A rajzolás korai szakasza (kb. 3 éves korig) tulajdonképpen a mozgásos játékok közé is sorolható. A gyermekek firkálás közben magukban a mozgásban és a mozgás eredményeként létrejött vonalak-

ban és színekben találják meg örömüket. A firkálás, mint, mozgásos játék" a kézügyesség szempontjából, illetve a kézügyesség fejlesztése céljából nagyon jelentős.
Az óvodáskor (3 év) kezdetére nő a gyermekek valósághű ábrázolásának igénye. Bár a téri tájékozódás, a rész–egész viszonya még gyakran gondot jelent.
A mozgástevékenységek, az ott használt szavak jelentésének megismertetésével is segítjük a tér érzékelésében, a valóságban való eligazodásban. A mozgás során alkalmazott labdás technikai elemek az ecset és ceruzafogás megfelelő elsajátítását is segíti. A gyermekek mozgás közben – saját testükről szerzett tapasztalataik az emberábrázolást teszik pontosabbá (testrészek, fej, szem, végtagok arányai, elhelyezkedése a törzsön). A tevékenység, mint mozgás hozzájárul a szem–kéz mind összerendezettebb koordinációjához, ami fontos előkészítője az iskolai írástanulásnak.
A rajzolás és festés különböző nagyságú, felületű, formájú anyagra, a képi plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja a gyermeket, alakítja elemi képolvasási, komponáló képességét. A szükséges eszközök használata során lehetőség nyílik megismerésükre, gyakorlás közben helyes használatukra. Ezek a gyermekek alkotásainak magasabb szinten való kifejezésében tükröződnek.

Mintázás jellegű tevékenységek
Az óvodai nevelésben sokszínű tevékenységet – agyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztika – jelent.
Ennek gyakorlása közben fejlődik a gyermeknek a kézi finomsága, a megfigyelő, problémamegoldó és egyéb képességei, a rész és egész viszonyának (térben) megértése, a térbeli tájékozódás, a háromdimenziós látásmód kialakulása.
A tevékenység megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel.
A színes formák vágása, tépése is eszközei a kézügyesség, a forma és színismeret fejlesztésének, a különféle formák, alakok és színek közötti tájékozódásnak.
Az egyszerű népművészeti motívumok technikák alkalmazásával e sajátos szín és formavilágot ismerhetik meg a gyerekek. A legváltozatosabb eszközökről a gyermekek különböző építései a tárgyak és részei közötti összefüggéseket, külön-külön használatosakból egy új keletkezésének a lehetőségét és mindezek megértését valósítják meg.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka jellegű tevékenységek biztosítása és megvalósítása

E tevékenységek tervezésénél, szervezésénél törekszünk arra, hogy a gyermekek
- képi, plasztikai kifejezőképességét (különféle technikai megoldásokkal),
- komponáló, rendező, térbeli tájékozódó képességét,
- élmény és fantáziavilágát, képi formában történő kifejezését,
- téri, formai színképzetét,
- esztétikai érzékenységét, igényességét,
- képi gondolkodását,
- finommotorikáját fejlesszük.

Javasolt technikák:
- zsírkréta, kréta, ceruzarajz, aszfalt kréta, olvasztott kréta
- festés: vastag, vékony ecsettel, ujjal, egyéb eszközökkel
- nyomatok agyagba, gyurmába (vegyes technika)
- előhívó, satírozó játék (falevél, fonal, ragasztás papírból, textilből)
- nyomatok dúccal (krumpli, dugó, termés)
- tépés majd vágás vegyesen is
- papírbatikolás (gyertya használata)
- festés hullámpapírra
- hullámpapírok ragasztása

- varrás papírra
- vágás, hajtogatás, díszítés nyomattal, rajzzal, festékkel
- téri elrendezés utólagos ragasztással
- fonalhúzás
- testek felületének díszítése
- festés üvegre, textilre
- fonalragasztás síkon képi jelleggel
- mozaik
- montázs, kollázs
- viaszkarc
- monotípia
- papírmetszet
- fűzések, szövések
- kézműves technikák (dekupage)

A fejlesztéshez nélkülözhetetlen a közösen átélt élmények biztosítása is, mivel a gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Ennek megvalósításához a mi feladatunk a gyermeki igény kialakítása az alkotásra, önkifejezésre, környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermekek környezetében végbemenő változások és azok színeinek megfigyeltetésével a szépség iránti vonzódást és értékelő képességet alakítjuk.
Előtérbe helyezzük a természetes anyagok, termések felhasználását. Feladatunk az új megoldások keresése, a kreatív, környezettudatos gondolkodásra, fenntarthatóságra nevelés.

Tevékenység irányításánál érvényesítjük:
- egyéni bánásmód, differenciálás,
- fokozatosság, technikák nehezítése,
- komplexitás (együtt, más tevékenységi formák fejlesztése is),
- szabadon választhatóság a különféle technikák megismerése,

Ehhez szükséges:
- élmények (fantázia fejlesztése)
- hely biztosítása
- idő (mindennapi tevékenység során)
- jó minőségű eszközök.

E tevékenység az óvodai élet mindennapjaiban valósul meg; a csoportszobákban állandó helye van és rendelkezésre állnak különféle eszközei.
A megvalósításra a hét minden napján biztosítjuk a megfelelő időt, helyet, eszközt, azonban egy héten egy tudatosan betervezett téma megvalósítására is törekszünk. E tevékenység mindig kötetlen formában történik, tudatosan irányított mikrocsoportos rendszerben. Fontos feladatunk: minden gyermeki munkát tiszteletben kell tartani egyéni differenciálás szerint. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatásár, a tehetségek felismerésére.

Anyanyelvi nevelés a rajzolás- festés- mintázás- kézi munkában:
A tevékenység megmozgatja a gyermek fantáziáját, képzeletét, felkelti érdeklődését.

Állandó motiváltságot a jól megválasztott anyagok, eszközök és az eredményesség jelent. Felszabadultságot, bátor megnyilatkozást vált ki az örömmel végzett tevékenység.
A kívánt cselekvést a gyermek számára érthetően, életkori sajátosságainak megfelelően fogalmazzuk meg. A vizualitás során több fogalmat érthetnek meg, melyek érzelmi, értelmi, esztétikai értékeket képviselnek.
Alkalom nyílik közös munkára, melyek során együtt a társakkal beszélik meg mit készítenek, hogyan készítik el, ennek során emelkedhet a szocializáltság szintje.
Emberi kapcsolatok, viselkedési formák alakulnak a tevékenység végzése közben.

A rajzolás-festés-mintázás-kézi munka területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- Képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Örülnek alkotásaiknak és a közösen elkészített kompozícióknak.
- Plasztikai munkáik egyéniek.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, gyönyörködni tudnak benne.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermekkel megtanítjuk az eszközök fogását, használatát, gondozását.
- A gyermekek sokféle technikát ismernek meg.
- A rajzos tevékenységet előkészítjük olyan megfigyelésekkel, olyan helyzetek teremtésével, melyből élmények származhatnak, s melyeket a gyermekek rajzban is ki tudnak fejezni.
- A témákat legtöbbször megfeleltetjük az adott évszaknak, ünnepkörnek.
- Mindent megragadunk, hogy a gyermeket választás elé helyezzük abban a kérdésben is, hogy mi a szép s mi a csúnya, mi a kellemetes s mi a kellemetlen.
- A tevékenységek tervezésekor gondolunk a komplex esztétikai hatások alkalmazására.
- Minden tervezett kötetlen tevékenységen lehetőséget adunk a gyermekeknek a rajzeszközök megválasztására.

10.2.5. Mindennapos mozgás

„A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők: a) spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, b) irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, c) szervezett mozgásos tevékenység
1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.
2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok spontán és szervezett mindennapos alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait.
3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás, tanulási képesség – fejlődésére.

. Az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára biztosítani kell. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
5. A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető." 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Célunk: Az egészséges életmód, a rendszeres testedzés szokásrendszerének, a testi-lelki harmóniának a kialakulása, a társra figyelés, az alapvető testi képességek és mozgáskészségek (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kismozgás) és pszichomotoros képességek fejlődése, a mozgás megszerettetése, különös tekintettel a természetes mozgásokra és koordinációra. Formálódjanak testi képességei, téri tájékozódása, személyiségük akarati összetevői.

Feladataink:

- Az óvodás korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok biztosítása, a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak megismertetése. A víz edző hatásának kihasználása.
- Fizikai állóképesség, erőnlét és koordináció fejlesztése
- Nagy-és finommozgások, testséma, téri tájékozódás és egyensúlyfejlesztés
- Lateriális dominancia fejlesztése
- A világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének kielégítésére
- A mozgástevékenységek során a verbális fejlesztés megvalósítása az új kifejezésekkel, melyek beépülnek a gyermekek szókincsébe
- A gyermekek egészségének védelme, edzése
- A gyermeki fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- Játékos mozgáson keresztül a figyelem, koncentráció, a helyzetfelismerési és döntési képesség, a kezdeményező- és szervezőkészség, a találékonyság, a kreatív, problémamegoldó gondolkodás és a térérzékelés fejlesztése.
- Korrekciós, preventív mozgásos tevékenységek biztosítása
- Harmonikus összerendezett, fegyelmezett, nagy-és kismozgások kialakítása.
- Társra figyelés képességének kialakítása.

Rendszeres mozgásra szoktatás elvei

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett – tudatosan irányított – szervezett keretek között végrehajtott sokirányú mozgásban, a mozgásról szerzett pozitív élményeiket kell erősíteni. Munkánknak nagyon körültekintőnek, kitartónak, türelmesnek és következetesnek

kell lennie. Az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk a mozgásra az óvodai nevelés minden napján.

Rendszeres mozgástevékenységre szoktatás lépései

Mindennapos Mozgás
A befogadás idejétől kezdődően lehetőséget teremtünk az együttmozgásra. E tevékenységben való részvétel szabadon választható. Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenységet is biztosítunk. A befogadás után fokozatosan bevezetjük a heti egy alkalommal kötelező, szervezett mozgásos tevékenységet. Azt a gyermeket, aki nem akar tornaruhára öltözni, vagy nem kíván a többi gyerekkel együtt mozogni, nem erőltetjük. A fokozatos bevezetéssel a célunk, a belső igényből fakadó mozgás pozitív érzelmi kötöttsége, megerősítése. A mindennapos irányított mozgásfejlesztés során elsősorban a mozgásos játékok, a játékos utánzó mozgások dominálnak. Részét képezhetik még a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), melyek jelentősen segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton való fejlesztését. A tornaszobában, csoportszobában vagy az udvaron is szervezhető.
A mozgás feladata – nemcsak az iskolai előkészítés érdekében – a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása és a serkentettség túlsúlyából adódó nagy mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.
Az irányított mozgás keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra kell törekedni, hogy a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú képzésével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja. A sajátos feladatok részfeladatokra történő bontással oldhatók meg.

Főbb szervezési feladatok
Az irányított mozgást, tavasztól őszig az udvaron tartjuk, ugyanis azt tapasztaltuk, hogy óvodásaink bátrabban mozognak a megszokott környezetükben. A tartalmi felépítést minden óvónő maga határozza meg, csoportjára lebontva.

Vízhez szoktatás
5-6-7-éves korban az őszi(szept-okt.) ill. a tavaszi (ápr.-máj.) hónapokban vízhez szoktatás keretén belül használjuk ki a víz edző hatását, annak egészségre gyakorolt pozitív hatásait.

<u>Vízhez szoktatás programja</u>

Az úszás nélkülözhetetlen a fejlődő szervezet egészségessé, edzetté való nevelésében, a későbbi életkorban nagy jelentőséggel bír az egészség megőrzésében, az általános fizikai-szellemi erőnlét fenntartásában. Óvodánkban ősszel és tavasszal szervezünk **vízhez szoktatást.**
A foglalkozások helye: Cserkeszőlő Fürdő.
Az oktatás időtartama: Szeptember-október, április- május, délelőtti órákban
A résztvevő gyermekek életkora: 5-7 éves kor

Ebben az életszakaszban nagy jelentőségűnek tartjuk **a vízhez szoktatást**, amelynek a lényege, hogy első lépésként a vizet, mint közeget kell megszerettetnünk a gyermekekkel, el kell érnünk, hogy a vízben ugyanolyan otthonosan mozogjanak, s ugyanolyan jól érezzék magukat, mint a szárazföldön. Ez **játékos módszerekkel** rávezető vízi mozgásos játékok elsajátításával történik.

<u>Vízhez szoktatás kis vízben</u>
- merülés
- levegővétel és kifújás

- lebegés
- siklás
- vízbe ugrások
- összetett gyakorlatok
- vízijátékok

Vízhez szoktatásnál alkalmazott játékok
Vízcsapkodás, vízimalom, pancsolás, gólyajárás, hullámverés, fröcskölőcsata, esik az eső, labda cica, vízi szivattyú, szabadulás a labdától.

Sor és váltóversenyek különböző feladatokkal
Halacskázás, búvárkodás, vadkacsázás, torpedóromboló, alagútjáték, „mondd meg mennyitt láttál", féltek-e a cápától, vízigombóc, örvényforgás, vízi kézilabdázás.

A vízhez szoktatásnál használt eszközök
Karikák, labdák, úszódeszkák, merülő tárgyak.

Az óvodai mindennapos mozgás anyaga
Ismert az a törvényszerűség, mely szerint csak megfelelő erősségű inger hatására következik be fejlődés a szervezetben. Ennek figyelembevételével szükséges megválasztani a mozgásanyagot, amellyel megoldhatók az óvodai mozgás feladatai.
A tervező és megvalósító munkánál fontos még az alábbi szempontok figyelembevétele:

- megfelelő gyakorlási lehetőség biztosítása
- elegendő ismétlési alkalom
- fokozatosság
- a reflexkapcsolatok segítsék, és ne gátolják egymás alakulását
- harmonikus fejlesztés
- a foglakozások anyagának kapcsolata más tevékenységekkel.

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, képességeik fejlesztésére indokolt a természetes gyakorlatok mellett bonyolultabb, nagyobb erőkifejtést, figyelmet igénylő gyakorlatok beiktatása is.
Az óvodapedagógus a testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva állítja össze, figyelembe véve az elméleti szakemberek vizsgálati eredményeit és a csoportokban alkalmazott mérések (alap-állóképesség, globális állóképesség, a test általános ereje) eredményeit. A gyakorlatok nehezítése, bonyolultabbá tétele, kéziszerekkel és tornaszerekkel történik.
A gyermekek állóképességének fejlesztése érdekében a játékok tervezésénél az utánzó, futó, fogó és versenyjátékok dominálnak. Játékban gazdagabb, kötetlenebb, de fegyelmezett légkörű, kellő aktivitást biztosító, a személyiségfejlesztéshez, feladataihoz jobban igazodó foglalkozás-modellekben szükséges dolgozni.
Az egész év folyamán fontos a játékok alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása. E játék során megtanulnak a gyermekek egymás testi épségére vigyázni, más sikereinek örülni. Így ügyesednek, önbizalmuk nő és megalapozott bátorságra tesznek majd szert. Ezek a játékok hozzászoktatják őket a szabályok betartásához és az önuralomhoz is.

A gyermekek (3-7 év) motoros képességének fejlesztését segítő, alapvető mozgásanyaga:

Kondicionális képességek fejlesztése

-Erő:
a) gyorserő

– szökdelések
– távol- és magasugrás helyből és nekifutásból
– fel- és leugrások szerekre, szerekről

b) a test általános ereje
– kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
– dobások
– medicinlabda-gyakorlatok
– minden kéziszer gyakorlat magas ismétlésszámmal

- Állóképesség:
a) alap-állóképesség
– hosszan tartó lassú és közepes iramú futások
– minden hosszú ideig tartó futást tartalmazó játék
b) globális állóképesség
– hosszú ideig végzett kúszások, csúszások, mászások

- Gyorsaság:
a) mozgásgyorsaság
– gyors futások
– élénk tempójú kúszások, csúszások, mászások, nyuszi ugrás
b) reakciógyorsaság
– futójátékok feladattal járásból, futásból (akusztikai jelre) irányváltoztatások, megállások, különböző testhelyzetek felvétele.

Koordinációs képességek fejlesztése

Téri tájékozódási képesség
- átbújások
- minden természetes támaszgyakorlat irányváltoztatással
- célba dobások
- labdagyakorlatok

Mozgásérzékelés (kinesztetikus képesség)
- minden kéziszer-gyakorlat

Reakcióképesség
- futójátékok különböző feladattal

Egyensúlyozási képesség
- keskeny felületen végzett járások, futások, természetes támaszgyakorlatok, nyusziugrás
- gurulás a test hossztengelye körül
- gurulóátfordulás előre, hátra

Ritmusképesség
- egyszerű ciklikus mozgások – akusztikai jelre – ritmusának tartásával.

Mozgékonyság, hajlékonyság

Végeztetünk:
- valamennyi ízületben közepes és élénk tempójú, nyújtó hatású gyakorlatokat
- lábboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokat (bokaízület-összefogó szalagok stabilizálása és erősítése)
- talpboltozat süllyedése ellen ható és boltozaterősítő gyakorlatokat (talptámasztó izmainak erősítése)
- helyes testtartás kialakítását segítő gyakorlatokat.

Ezek a szervezett mozgásos tevékenységek keretébe épülnek be, a tevékenységek jellegétől függően:

- bevezető részben – bemelegítést és speciális képességfejlesztést is szolgálhatják
- főrészben – aktív pihenő lehet.
- befejező részben – a szervezet lecsillapítását segítik elő.

Mindennapos irányított testmozgás

Mindennapos mozgás feladata: a szervezet felfrissítése, megmozgatása. Anyaga lehet a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, mozgásos játékok, kettő kombinációja, zenés gimnasztika, lábboltozat erősítő feladatok, rollerezés vagy kocogás. A mindennapos irányított mozgásfejlesztés során elsősorban a mozgásos játékok, a játékos utánzó mozgások dominálnak. Részét képezhetik még a zenére, zenei ritmusra végzett mozgásos feladatok (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), melyek jelentősen segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton való fejlesztését. A tornaszobában, csoportszobában vagy az udvaron is szervezhető.

A mindennapok, ill. játékidő és testnevelés során is felhasználjuk az adott témához, alkalomhoz illő, Magyar Gábor nevéhez fűződő Mozgáskotta, komplex mozgás-és személyiségfejlesztő módszer egyes elemeit.

Anyanyelvi nevelés a mindennapos mozgásban:

A testnevelési játékokat, versengéseket kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyermekek beszédkedve. Az értékelés során a véleménynyilvánítás szabadsága a gyermek verbális értékítéletét fejleszti. Ez a szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának fontos eszköze.

A mozgás tevékenységek során a gyermekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos mozdulatokat, mozgássorokat, vagyis szóbeli utasítás nyomán cselekedjenek. Mindez a beszéd cselekvést szabályozó szerepét biztosítja.

A mozgás közben alkalmazott összetett jelzős szerkezetek gyakori használatával szókincsük gyarapodik. A beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését.

A ritmusos mozgás készséggé válása során élettani szempontból a beszédritmus is szabályozódik.

Mozgás során a vérkeringés felfrissül, ami hatással van az agyműködésre, ahol a beszédközpont is megtalálható.

A légző gyakorlatok a beszédlégzés helyes kialakulását is segítik.

A mindennapos mozgás területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.
- Célba dobnak egykezes felsődobással.
- Az ugrásokat talajéréskor fékezni tudja.
- Az egyensúlyérzék nagycsoport végére olyan szintre jut, hogy a gyermekek biztonsággal tudnak rollerezni, kerékpározni.
- A vízben – mint más közegben – való mozgás nem okoz számukra gondot.

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

– A gyermekek szabad mozgásterének megteremtése.
– Az óvodaudvar nagymozgás fejlesztő lehetőségének teljes kihasználása.
– A kondicionális képességek: erő, gyorsaság, állóképesség tudatos fejlesztése.
– Futójátékok minél teljesebb biztosítása.
– Dobás – labdajátékok minél komplexebb alkalmazása.
– Talajtorna elemeinek sokféle játékos gyakoroltatása.
– Többféle egyensúlyozó játék biztosítása a gyermekek koordináló képességének fejlesztéséhez.
– Játékos támaszgyakorlatok szervezése a gyermekek izmainak, mozgékonyságának növeléséhez.
– Szülők bevonása sportnapokba.
– Változatos szervezeti kereteket biztosítunk a gyermekek mozgásának gazdagításához.

10.2.6.Óvodai ünnepeink

A hagyományőrző községi rendezvényeken (pl. szüreti felvonulás) az óvodások is részt vesznek az óvodapedagógusok kíséretében.

Óvodánk hagyományos ünnepei:
Nyílt: Márton-napi kézműveskedés és felvonulás, karácsonyi műsor, Föld-napi virágültetés, anyák napja-évzáró, ballagás
Zárt: Mikulás-nap, ovifarsang, húsvéti készülődés, március 15,

Megemlékezünk a közgondolkodásba nem rég óta bekerült jeles napokkal is:

- Állatok világnapja (október 4.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak, fák napja (május 10.)
- Nemzeti összetartozás napja (június 4.)
- Környezetvédelmi világnap (június 5.)

Az óvodai ünnepek megszervezésében, megrendezésében aktívan részt vesz a szülők közössége.

A gyermekeknek az ünnepekre való rákészülés az, ami leginkább örömet, kellemes izgalmat jelent. Természetesen az ünnepekhez kapcsolódó versek, dalok tanulása, gyakorlása is esztétikai élményhez juttatja a gyermekeket.

10.3.Munka jellegű tevékenységek

1. „A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység: az önkiszolgálás, a segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.
2. A gyermek, munka jellegű tevékenységének sajátosságai:
a) örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység,

b) a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége, és
c) a közösségi kapcsolatok a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel." 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Célunk: Gyermekeink a munka jellegű tevékenységek által jussanak olyan készségek, tulajdonságok birtokába, melyek pozitívan befolyásolják közösségi kapcsolataikat, kifejező képességeiket és a kötelesség teljesítését.

Feladataink:

- A különböző típusú munka jellegű tevékenységek szervezése, s azok feltételeinek biztosítása, nyugodt légkörben
- A munka jellegű tevékenységek iránti érdeklődés megalapozása, ehhez eszközök biztosítása
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.
- Tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédszituációkban különböző beszédformák gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok- okozati összefüggések megnevezése, mondatba foglalása.
- A munkaeszközök használatának megtanítása
- A gyermeket megismerteti a saját személyével kapcsolatos teendőkkel is: testápolás, öltözködés, önkiszolgálás, társakért és önmagáért végzett munka

A munka a tapasztalatszerzés, az együttműködés képességének, a céltudatosságnak, az önállóságnak és az önfegyelemnek az alakítója, ugyanakkor fejleszti a gyermekek mozgás és kontaktust teremtő készségét, számtalan ismeretet közvetít és szocializál.
Intézményünkben a gyermekek mindennapi tevékenységének szerves része a munka jellegű tevékenység, amelynek során a gyermekek egyre önállóbbá válnak önmaguk, társaik, környezetük kiszolgálásában. A munka jellegű tevékenységek megszervezésénél fontosnak tartjuk a munkavégzéshez szükséges attitűdök formálását, figyelembe kell vennünk az adott csoport összetételét, de lényegesnek tartjuk, hogy az intézményen belül tartalmi szempontból azonosak legyenek az elvek.
Fontos szempont, hogy amire már a gyermek képes, ne végezzük el helyette! A gyermeket minél többször bízzuk meg alkalomszerű munkákkal. (terítés, lombgyűjtés, növénygondozás stb.)

Főbb területek:
Önkiszolgálás; a gyermek saját személyének kiszolgálása – öltözködés, tisztálkodás – szükség szerint segítséggel, amely az egészséges életmód kialakítását segíti elő. Ennek tervezése, szervezése is ott történik.
Óvodai közösségért végzett munka jellegű tevékenységek*;* felnőtt munkájában segítés: terítés, terem átrendezése, naposi munka, környezet rendben tartásához kapcsolódó tevékenységek. A közösségi kapcsolatok a kötelesség-és felelősségvállalás alakításának eszközei, a saját és mások elismerésére nevelé egyik formája.
Naposi munka: ennek konkrét tartalmi meghatározása a gyermekcsoport sajátosságától függ. A 3-5 éves gyermeknél választható tevékenységi forma. 5-7 éveseknél kötelező.
Munka jellegű tevékenységet a felnőttel együttműködve, pozitív megerősítéssel eleinte játékos formában a „munkafolyamatok" fokozatos bevezetésével oldjuk meg.

Feladatunk a konkrét, reális, saját magukhoz mérten fejlesztő értékelés a munka jellegű tevékenységek során is.

A munka jellegű tevékenységek területén a gyermekek várható fejlettsége az óvodáskor végén:

- *A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.*
- *Örülnek, ha kötelességüket teljesítik.*
- *Önállóan igényesen végzik a munkát.*
- *Szívesen vállalkozni egyéni megbízatások teljesítésére.*

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermekek a munkavégzéshez használt eszközök fogását megtanulják.
- Az óvodai életben az önkiszolgálás dominánsan jelenik meg.
- Az óvónők értékelik a naposi munka tartalmát, és leginkább olyan tevékenységben alkalmazzák, amelyben nem jelenik meg feleslegesen a várakozási idő. / öltöző rendjének naposa, mosdó rendjéért felelős napos, játékok rendeltetéséért felelős napos stb. /
- A gyermekeknek lehetőségük van növényeket ültetni, gondozni, terméseit felhasználni.

11. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése, a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját. Az óvodapedagógus a tanulást biztosító feltételek megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett párhuzamos tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
a) az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
b) a spontán játékos tapasztalatszerzés;
c) a játékos, cselekvéses tanulás;
d) a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
e) az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
f) a gyakorlati problémamegoldás.
5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.” 77/2025.(IV.14.) Korm. rendelet

Cél:
Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, amely elsősorban játékba integrált tevékenységekben, cselekvésekben valósul meg.

Az óvodapedagógus feladata:
Érzelemgazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlégkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása.
Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés, biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, a problémamegoldás, felfedezés örömével. Közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre építés.
A módszerek megválasztását befolyásolja a gyermekek életkori sajátossága, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága. Az eljárásainkat változatosan, mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombináljuk. Célunk, hogy a játékosság, a felfedeztetés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemezgetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben.

HETIREND

szeptember 01-től május 31-ig

NAPOK	TEVÉKENYSÉGEK
HÉTFŐ	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
KEDD	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység (Pillangó csoport) verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
SZERDA	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
CSÜTÖRTÖK	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység (Süni csoport) verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
PÉNTEK	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység (Napocska csoport) verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles

	kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)

NAPIREND
Szeptember 01-től május 31-ig

Időkeret		*tevékenységek*
Délelőtt	*6.30-11.30*	○ gyermekek fogadása a gyűjtő csoportban ○ spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység ○ szabad játék saját csoportban és szabad játékba integrált óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységek ○ verselés, mesélés ○ ének, zene, népi játék, tánc ○ rajzolás, festés, mintázás, kézimunka ○ külső világ tevékeny megismerése ○ részképességek fejlesztése egyéni formában ○ folyamatos tízórai ○ beszélgető kör ○ a szabad játékba integrált óvodapedagógus által tervezett és kezdeményezett tevékenységek ○ verselés, mesélés ○ ének, zene, népi játék, tánc ○ rajzolás, festés, mintázás, kézi munka ○ külső világ tevékeny megismerése ○ részképességek fejlesztése egyéni formában ○ iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység) ○ tisztálkodás, öltözködés ○ udvari játék
Délben	*11.30-12.30*	▪ előkészületek az ebédhez ▪ testápolási teendők ▪ ebéd ▪ teremrendezés, készülődés a pihenéshez, mesehallgatás
Délután	*12.30-16.45*	▪ pihenés ▪ előkészületek az uzsonnához ▪ teremrendezés, testápolási teendők ▪ folyamatos uzsonna ▪ játék, egyéb szabadon választott tevékenységek ▪ hazabocsájtás

HETIREND
Június 01-től augusztus 31-ig

NAPOK	TEVÉKENYSÉGEK
HÉTFŐ	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
KEDD	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
SZERDA	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
CSÜTÖRTÖK	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)
PÉNTEK	spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység verselés-mesélés, ének, zene, népi játék, tánc, rajzolás-festés-mintázás-kézi munka, külső világ tevékeny megismerése, iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység (Tanköteles kort megelőző nevelési évben-összesen 45 perces időkeretben képességek, készségek fejlesztése érdekében a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó-iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység)

A hét bármely napján a gyermekek igényei szerint szabad játékba integráltan.

Az egészséges életmód megalapozásának hangsúlyos programelemei

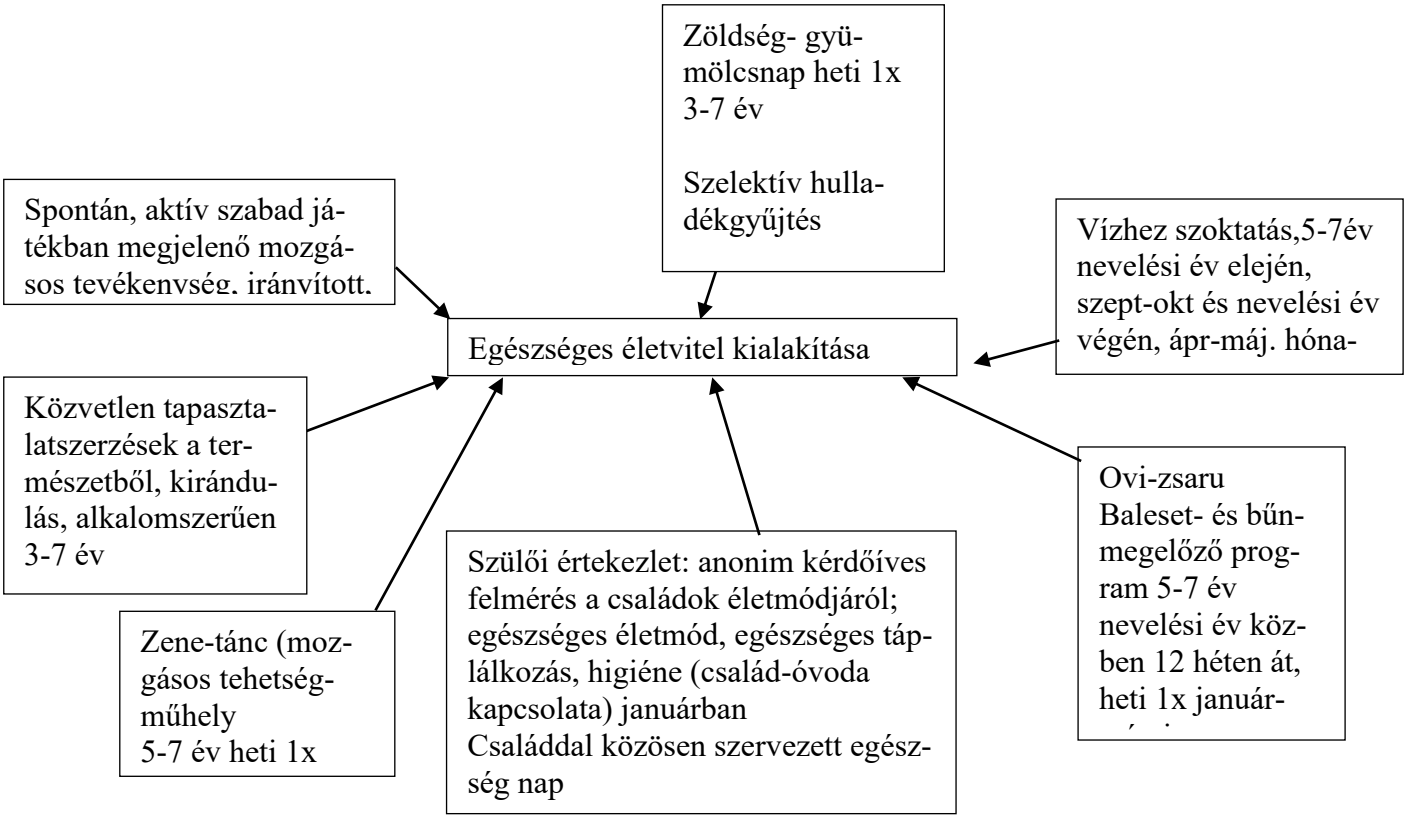

(egyes elemeinek kifejtése a mellékletben)

A tevékenységekben megvalósuló tanulás területén a gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén:

- Ha a helyzet megkívánja, kivárják, amíg rájuk kerül a sor
- Elmélyült, önálló, kitartó feladatvégzésre képesek
- Szándékos figyelemre képesek
- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére
- Munkatempójuk, feladattartásuk életkoruknak megfelelő

A fejlődés várható eredményeiből és az óvoda programja által meghatározott értékekből kidolgozott óvónői feladatok, elvárások:

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével interaktív tanulási, tanítási módszerek dominanciájával
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása
- Az egyéni tanulási utak támogatása, a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva
- A tanulást támogató környezet megteremtése során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a tanulást.

12. Gyermekvédelmi feladatok, szociális hátrányok enyhítésére, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A gyermek környezetére vonatkozó legfontosabb mutatók

Az egy főre jutó jövedelem nagyon sok családban nem éri el a létminimumot.
A hátrányos helyzetű gyerekek egy részénél a szülők alacsony iskolázottságúak, az óvodára hárul az összes feladat, ami a gyermekek nevelésére vonatkozik. A hátrányosságot valójában szociális okok eredményezik, amelyeket megszüntetni nem, csupán enyhíteni tudunk.

A gyermekvédelmi munkánk céljai és feladatai

Célunk, hogy a hátrányos, veszélyeztetett és SNI gyermek már 3 éves korától részesüljön rendszeres, egész napos óvodai ellátásban. Arra törekszünk, hogy minél jobb kapcsolatot alakítsunk ki a szülőkkel, tájékozódjunk életkörülményeikről, napi gondjaikról. Ezáltal is próbáljuk a hiányzásokat minimálisra csökkenteni, a szülőket meggyőzni az óvodába járás fontosságáról.

Cél:

- a hátrányos (HH), a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) veszélyeztetett és SNI gyermekek – lehetőség szerint teljes körű - beóvodázása
- rendszeres óvodába járatás
- hiányzás okainak feltárása, megszüntetése, a gyermekek felzárkóztatása a differenciálás eszközeivel (munkaforma, módszer, eszköz stb.)
- készségeik, képességeik kibontakoztatása, személyiségük védelme és fejlesztése
- a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek egész napos óvodáztatásának biztosítása
- a szülők a gyermekekkel együtt vegyenek részt az óvodai rendezvényeken
- feleljenek meg az iskolaérettség kritériumainak

Feladatok:

- folyamatos információgyűjtés az óvodai élet megkezdése előtt, a településen élő HHH –s gyermekek számáról és életkörülményeikről
- elősegíteni az SNI, veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását
- a HH/ HHH-s és SNI gyermekek hiányzásának folyamatos figyelemmel kísérése, az esetleges igazolatlan hiányzások csökkentése
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni
- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- a gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismerni és a szülővel folyamatos, rendszeres kapcsolattartás
- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani /a kompetenciahatárokon belül/
- a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- mentálhigiénés programok szervezése (egészségnap, sportnap, szülőknek nevelést segítő előadás, vízhez szoktatás)
- az óvodán belül szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni

- az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában részt venni, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- a kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülőkkel és segítő szolgáltatásokkal, társadalmi partnerekkel
- a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájárulást javaslatával elősegíteni

A preventív gyermekvédelem érdekében arra törekszünk, hogy a pedagógus ismerje meg a gyermeket, a rá ható környezeti tényezőket, és segítő magatartással előzze meg a konfliktusok, lelki traumák elmélyülését.
Pedagógusaink óvodai munkájának kapcsolódni kell az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, a helyi nevelési programban megfogalmazottak megvalósításához. A megvalósítás során joguk van saját módszereiket alkalmazni, saját értékrendjüket, világnézetüket megtartva közvetíteni az ismereteket. Kötelesek vagyunk azonban tiszteletben tartani a gyermek személyiségét és családja világnézetét, értékrendünket nem kényszerítjük rá senkire az óvodában, vallási, világnézeti kérdésekről nem foglalunk állást nevelőmunkánk során.

Tevékenységek, melyekkel elősegítjük a gyermekvédelem hatékonyságát óvodánkban:

- családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadóórára való behívás szervezése / az SZMSZ szabályozza /
- családi nap vagy közös kirándulás évente 1 alkalommal egy szülő – egy gyermek alapon, illetve családi kirándulások, munkadélutánok szervezése
- jogi segélyszolgálat szervezése szükség esetén
- gyermeki és szülői jogok bemutatása, az érvényesítés módjainak ismertetése
- csoportnaplókban, egyénre szóló tervezés, a differenciálási szintek meghatározásával
- differenciált egyéni képességfejlesztés (egyéni és mikrocsoportos formában)
- egyéni fejlesztési lapok vezetése
- külső szakemberek bevonása szükség esetén
- óvodapedagógusok továbbképzésének célirányos meghatározása (inklúzió, integráció, differenciálás)
- családgondozási munkában való részvétel
- kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal, esetmegbeszéléseken való részvétel

Hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet

Hátrányosnak és veszélyeztetettnek tekintjük az a gyermeket, akinek családjában az alábbi jelenségek figyelhetők meg:

Veszélyeztetettség: olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza. Ide tartoznak azok a gyermekek is, akiket a jegyző védelembe vett.

Súlyos veszélyeztetettség: a gyermek olyan bántalmazása, elhanyagolása, amely életét közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődésében jelentős és helyrehozhatatlan károsodást okozhat.

Hátrányos helyzet: valamely szempont alapján az átlagos társadalmi környezethez viszonyított rosszabb helyzet. Különbözik a veszélyeztetettségtől abban, hogy általában a veszélyeztetettség egy bizonyos eleme érvényesül, nem pedig együttesen. Így különbséget teszünk:

- szociálisan hátrányos helyzet
- egészségügyileg hátrányos helyzet,
- társadalmi csoporthoz tartozás miatti hátrányos helyzet (etnikum)
- fogyatékosság
- gyermekvédelmi támogatás

Halmozottan hátrányos helyzet: akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint- a gyermek hároméves korában, legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Halmozottan hátrányos az a gyermek is, akit tartós nevelésbe vettek.

Mi a teendő a gyermek veszélyeztetettségének felismerése után?
A gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjának, - így a gyermekjóléti szolgálat családgondozójának, pedagógusnak, védőnőnek is – törvényben meghatározott munkaköri feladata és alapvető kötelessége az adott esetben szükséges intézkedések megtétele. Óvodánkban gyermekvédelmi naplót vezetünk.

<u>Hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzet következményei:</u>

- magatartási problémák,
- kommunikációs zavarok,
- agresszivitás, képességbeli elmaradások, beszédhibák, és a jó szokások teljes hiánya.

Adott esetben milyen konkrét intézkedés szükséges?
A szükség szerinti helyes intézkedés kiválasztásához az alábbi kérdések, megválaszolása segíthet:

- Ismeri-e a pedagógus, védőnő (a gyermekjóléti szolgálaton kívül működő szakember) a gyermeket (családját, körülményeit) olyan alaposan, hogy a veszélyeztető helyzet hátterét átlássa és a megoldásról önállóan döntsön?
- Megoldható-e a felmerült probléma a saját kompetenciahatárain belül?
- Történt-e olyan mulasztás (vagy a gyermeket érintő sérelem) aminek a rendezése intézményen belül (iskolában, óvodában, védőnői szolgálat keretében) megoldható?
- A felismert – a gyermekkel kapcsolatos – probléma megoldásához szükséges-e több szakember/szakterület együttműködése, támogatása?
- Történt-e a gyermekeket érintő olyan mulasztás, sérelem, ami szabálysértésnek, illetve bűncselekménynek minősül (esetleg fennáll-e annak közvetlen veszélye)?

A fenti alapkérdéseket átgondolva egyértelmű a probléma észlelőjének – a pedagógusnak, védőnőnek – a megkérdőjelezhetetlen felelőssége és a gyermekvédelemben betöltött kulcspozíciója. A helyes intézkedések megtételének alapja ennek a felelősségnek a tudatosulása.

A szakember tehát önállóan viseli a gyermek veszélyeztetettségével összefüggő teljes szakmai felelősséget az észleléstől mindaddig, amíg a problémát a hatóság vagy a gyermekjóléti szolgálat felé (igazolhatóan) nem jelzi.

A felelősség tudatában, konkrét esetben mit kell tenni, mi a jogilag és erkölcsileg elvárható magatartás?

- Ha úgy ítéli meg, hogy a probléma nem súlyos, és saját feladatkörén belül pl: pedagógiai eszközökkel megoldható: gyermekkel való beszélgetés, szülők figyelmének felhívása, gyermek támogatása (anyagi, tanulási nehézségek esetén speciális segítség...) akkor jelzési

kötelezettsége nincs, de lehetősége van arra, hogy a hatékonyság érdekében a gyermekjóléti szolgálat felé jelezze a problémát (akár a veszélyeztetettség lehetőségének fennállását) és segítséget kérjen.

- Ha úgy ítéli meg, hogy a rendelkezésre álló (elérhető) információk alapján a gyermek helyzete, körülményei, veszélyeztetettségének mértéke nem mérhető fel, nem ítélhető meg kellő alapossággal, - jeleznie kell az illetékes gyermekjóléti szolgálatnak.
- A külső szakember (pedagógus, védőnő) felelőssége a gyermekjóléti szolgálatnak való jelzéssel természetesen nem szűnik meg! A jelzést követően a gyermekjóléti szolgálat lesz az esetgazda (az általános felelősség és gondozási-eljárási kötelezettség terheli) – ebben a feladatkörében szervezi, bonyolítja a gyermekkel kapcsolatos teendőket, felosztja a feladatokat. A külső szakember személyes felelőssége „csak" saját feladataira: a gyermekkel kapcsolatos információk, tapasztalatok jelzésére, más segítők tevékenységének óvodában tapasztalható hatásairól való visszajelzésre, pedagógiai eszközökkel segítésre terjed ki. Tehát, ha bármi rendkívüli esemény történik (vagy nyilvánvalóvá válik a segítő tevékenység, eredményessége), ami miatt a gyermek családból való kiemelésének (akár azonnali) szükségessége is felmerül, - elegendő a gyermekjóléti szolgálat azonnali értesítése (érdemi indoklással).
- Ha korábban a gyermekkel kapcsolatosan különösebb problémát nem észleltek az (iskolában, óvodában, lakókörnyezetben...) és a gyermekjóléti szolgálat nyilvántartásában sem szerepel a gyermek, de olyan sérelem érte (éri folyamatosan) ami szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül, és felmerül a gyermek családból való azonnali kiemelésének szükségessége, - az észlelő szakembernek mérlegelési lehetősége már nincs, azonnali hatékony intézkedésre köteles: jeleznie kell a gyermek lakóhelye szerint illetékes jegyzőnek vagy gyámhivatalnak, ezzel párhuzamosan az illetékes gyermekjóléti szolgálatot is tájékoztatni kell.

A hatóság vagy gyermekjóléti szolgálat felé tett jelzés akkor tekinthető érdeminek, ha tartalmazza legalább az alábbiakat:

- jelző személy neve, foglalkozása, munkahelye
- veszélyeztetett gyermek adatai: (név, születési idő, anyja neve, lakcíme, tartózkodása helye)
- veszélyeztető helyzet tömör összefoglalása
- veszélyeztető helyzet észlelésének időpontja
- a gyermek érdekében eddig tett intézkedése (ki, mit, mikor. tett?)
- jelzés dátuma, módja

A megfelelő (szükséges) intézkedés megválasztásához alapvető államigazgatási ismeretek is szükségesek. Tudni kell, milyen ügyben melyik hatóság jár el, milyen intézkedések tartoznak a hatóság feladatkörébe, miben kell magának a gyermekjóléti szolgálatnak segítenie.

<u>Személyi feltételek</u>

- gyermekvédelmi felelősök az adott csoport óvodapedagógusai

<u>A kapcsolattartás formái:</u>

- fogadóórák
- családlátogatás
- szülői értekezlet
- kötetlen beszélgetések
- óvodai rendezvények
- Gyermekjóléti Szolgálat képviselőjének fogadóórája

Tárgyi feltételek:

- egészséges, nyugodt légkör biztosítása
- megfelelő eszközellátottság biztosítása
- kirándulás, mozi, színházlátogatás

Az elért célok és feladatok mutatói:

Eredménynek tekintjük:

- Az óvodás gyermek és családja nem kerül nehezebb helyzetbe, mint az óvodába lépés pillanatában volt.
- Nevelő, fejlesztő munkánk során átélték a gyermekek a közös élmények örömét, melyek segítették az együttműködés, kapcsolatteremtés kialakítását a felnőttekkel és gyermekkel egyaránt.
- Minden gyermek önmagához képest fejlődik, jól érzi magát az óvodában,
- Korának és fejlettségének megfelelően képessé válik a sikeres iskolakezdésre

A gyermekvédelmi felelősök feladatai:

- Év elején felmérés készítése csoportonként
- Szociális juttatások megszervezése a törvényi előírások alapján
- Igazolatlan hiányzások figyelemmel kísérése
- Családlátogatás (hosszan tartó hiányzás esetén, az SNI, HH/HHH-s gyermekek felkutatása, ill. bármi probléma felmerülése esetén, ha a szülő nem tartja a kapcsolatot az óvodapedagógussal)
- Kapcsolat a Családsegítő és Gyermekjóléti Központtal
- Bántalmazás, családon belüli erőszak esetén segítségkérés

A problémás esetekről gyermekvédelmi naplót vezetünk, esetjelző íven a helyi családgondozót is értesítjük a probléma felismerésével egy időben.

13. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei intézményünkben

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló az, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján testi, érzékszervi, értelmi, beszédfogyatékos, autista, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, megismerési funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd, ill. megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okokra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzd.

Óvodáinkban a 3-7 éves korú sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését - a törvényi előírásoknak megfelelve – speciális szakemberek végzik.

Az integrált nevelés során az óvodapedagógusok megvalósítják a gyermekek általános és komplex fejlesztését a többi gyermekkel együtt, a differenciálás módszerével, pozitív diszkriminációval. Intézményünk felvállalja az enyhe fokban testi, érzékszervi, beszédsérült, valamint az enyhe fokú autisztikus tüneteket produkáló gyermekek fejlesztését.

Cél:

A megfelelő érzelmi biztonság nyújtásán túl egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a sérülés változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolába történő beilleszkedés érdekében.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- Az SNI-s gyermekek pozitív személyiségjegyeinek, képességeinek megismerése az óvodai élet mindennapjaiban.
- A különbözőségek tolerálása, elfogadtatása.
- A sérült, ill. lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése a gyermek tevékenységei során
- Életkori sajátosságaiknak megfelelő eszközökkel segítjük az épp fejlődő pszichikus funkciók kibontakoztatását és begyakoroltatását.
- A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai kezdés érdekében.

Feladatok:
- Szakértői szakvélemények áttekintése, ill. orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai szakvélemények segítségével megismerjük a sérülés mértékét, amelyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést
- A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képesség fejlesztés, megismerő folyamatok kialakítása, finommotorika fejlesztés, vizuális emlékezet fejlesztés, auditív emlékezet fejlesztés, önállóság, a szokások elsajátításának kialakítása)
- A napi életritmusba is beépítve a speciális tevékenységek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek képesség- és készségfejlesztése a szükséges szakemberek segítségével
- Speciális módszerek, eljárások szakszerű megválasztásával és alkalmazásával kognitív képességek fejlesztése
- Egyénre szabott fejlesztési terv készítése a speciális nevelési igényű gyermekek részére a szakvélemény alapján

Személyi feltételek
- Óvodapedagógusok
- gyermekorvos, védőnő
- dajka
- szakirányú a szakvéleményben megfogalmazott külső szakemberek (pl. pszichológus, gyógypedagógus, logopédus, nyelv-és beszédfejlesztő pedagógus)

Az integrált óvodai csoportokba maximum 4-5 SNI gyermek kerülhet.

Tárgyi feltételek

A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.
- infrastrukturális eszközök
- speciális fejlesztő eszközök

Az intézményünkben a fejlesztés területei

- a beszéd alaki és tartalmi része
- beszédészlelés és beszédmegértés
- pszichés funkciók
- figyelem (akusztikus, vizuális)
- grafomotorika

- nagymozgás és finommotorika
- akusztikus, vizuális, taktilis keresztcsatornák

Az általános fejlesztést az óvodapedagógusok végzik a fejlesztő pedagógus segítségével, a sérülés-specifikus fejlesztést pedig külső szakemberek, pl. logopédus, pszichopedagógus, gyógypedagógus.

Intézményünkben az alábbi lehetőségeket is kínáljuk:
- Vízhez szoktatás

A speciális ellátás rendszere

Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek közül azon különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátására vállalkozik, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján:

1. Beszédfogyatékos
2. Értelmileg enyhe fokban sérült
3. Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzd
4. Beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermek

Az integrált nevelés feltételei

- Az integrált nevelés szerepel az intézmény alapító okiratában
- A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel

(Értelmi elmaradás, részképesség zavar esetében – JNK Szolnok Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szolnok)
(Beszédfogyatékosság esetében – Beszédvizsgáló Országos Szakértői Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ – Budapest)

A beszédfogyatékos gyermek

Azokat a gyermekeket vállaljuk, akik ép intellektusúak, ép hallásúak, beszédfejlődésük és beszédtevékenységük az életkori átlagtól elmarad, vagy különbözik és emiatt tartósan akadályozottá válhat a kommunikációs helyzetekben, szociális kapcsolatokban (kortárs kapcsolat, gyermek- felnőtt kapcsolatok stb.)

Az akadályozottság megmutatkozhat a beszédhangok helyese ejtésének zavaraiban, a beszédértés nehézségeiben, a beszéd ritmusának eltéréseiben és a beszédhelyzetek alkalmankénti, vagy tartós hárításában, megtagadásában; ide tartoznak a különböző hangszalag betegségek következményei a hangadás kóros elváltozásai is.

Beszédfogyatékossági kategóriák
- megkésett beszédfejlődés
- zavart (akadályozott) beszédfejlődés
- pöszeség
- orrhangzós beszéd
- hadarás
- dadogás
- tartós, kóros rekedtség
- mutizmus

Az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekek

Intézményünkben az értelmileg enyhe fokban sérült gyermekeket tudjuk fogadni. (A diagnózist a JNK Szolnok Vármegyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság – Szolnok, állítja fel)
Az ő esetükben az ép gyermekekkel közösen történő együttnevelést tudjuk felvállalni az óvodában. A spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítjük elő, számtalan élmény és minta biztosításával, amit a gyermekek a kortárskapcsolatok során élhetnek meg.

A fejlesztés célja

- A tankötelezettségi-kor elérése a megfelelő iskolakészültség biztosítása, amellyel a tanulmányokat normál általános iskolában, a tanulásban akadályozottak tanterve szerint kezdheti meg a gyermek.

Egyéb pszichés fejlődési zavar

Ide soroljuk azokat a gyermekeket, akik aktivitás- és figyelem zavarai, hiperkinetikus magatartászavar, kevert specifikus fejlődési zavarok, tanulási zavar veszélyeztetett kategóriába tartoznak.

Feladatok

- A szülővel együttműködve a „másság „korai felismerése, diagnosztizálása
(amennyiben a probléma az óvodában realizálódik)
- A zavar okának kiderítése, ennek megfelelő nevelői attitűd alkalmazása
- Komplex kezelés biztosítása a gyermek fejlődése érdekében

Beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek

Több éves tendencia, hogy egyre növekszik azoknak az óvodás korú gyermekeknek a száma, akik nem fogyatékosak, - épek – mégis a „másság „jellemzi őket, ezért különleges ellátásra szorulnak.

Jellemzők:

- beilleszkedési zavar
- magatartási rendellenesség
- tanulási nehézség

A fenti problémákkal küzdő gyermekek vizsgálata és a vizsgálatok alapján megállapított szakvélemény alapján végzi a problémás gyerekek nevelését, integrált óvodai csoportokban.

A fejlesztés célja

- Az egyénre jellemző pozitív tulajdonságokra épített komplex személyiségfejlesztés

Feladatok

- A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, vagy tanulási nehézséggel küzdő gyermekek „másságának” elfogadtatása
- A problémás gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködésének fejlesztése
- A szülő – pedagógus partneri viszony kiépítése érdekében a szülők felkészítése, segítése

A fejlesztésben résztvevő személyek:

- óvodapedagógusok

Fejlesztési kompetenciák

	Gyógypedagógus, pszichopedagógus	logopédus
Beszédfejlesztés		+
Részképességek, egyéb pszichés fejlődési zavar fejlesztése, beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel, tanulási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése	+	+
Enyhe fokban értelmileg sérült gyermekek fejlesztése	+	

Az óvodapedagógus a szakvéleményben meghatározott óraszámban, heti időkeretben fejleszti a gyermekeket.

A gyógypedagógus általános feladatai:

- Az óvodai csoportok életének megfigyelése hospitálás keretében, különös tekintettel az óvodapedagógusok által problémásnak ítélt gyermekek ismeretében. Annak eldöntése, hogy a megfigyelt gyermek valóban gyógypedagógiai megsegítést igényel-e vagy az óvónőket kell felkészíteni a probléma kezelésére.
- A kiszűrt gyermek alapos, többirányú megfigyelése a csoportban tevékenység, játék stb. közben
- A szülő bevonása irányított kérdésekkel, anamnézis felvétele a probléma okainak tisztázására
- Amennyiben még nem történt meg a diagnosztizálás, de a csoportban fellelhető súlyosabb problémás gyermek, azt ajánlott időben elküldeni a megfelelő szakvéleményt adó helyekre. A szülőket minden esetben tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról és fontosságáról
- A szakvélemény alapján kell a gyermek fejlesztését még hatékonyabban végezni.
- Biztosítani kell a szülők és óvodapedagógusok felé, hogy egy- egy fejlesztő foglalkozást meglátogassanak, így várható el a szülőtől, hogy partner legyen.
- Minden kiszűrt gyermekről írásos anyagot kell készíteni, amely tartalmazza a megfigyeléseket, a felvett anamnézist, a fejlesztendő területeket, a foglalkozások anyagát és a gyermekek fejlődését
- A kívánt cél elérésekor összegző véleményt kell készíteni, amely egyben lezárja a fejlesztést.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény:

- Az integrált nevelés eredményeként a sérült gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.
- Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a „másság „elfogadását, tolerálását.

A rehabilitáció és a fejlesztő felkészítés sikerkritériumai:

1) Az integrált nevelés eredményeként a különleges gondozási igényű gyermekek váljanak képessé a közösségbe való beilleszkedésre, iskolába lépésre.
2) Olyan szemléletformálás, mely a felnőttek és a gyermekek körében egyaránt biztosítja a különbözőség elfogadását, tolerálását.

14. Tehetséggondozás

Óvodai nevelésünk alapjai a tehetséggondozó munkához

Az óvoda számára a tehetségek keresése és segítése nagy szakmai kihívást jelent.
Minden óvodában vannak kiváló szakmai tudással rendelkező, kreatív pedagógusok. Ők azok, akik leginkább elköteleződnek a tehetséggondozás mellett.
Az óvodai élet, melyet a kiegyensúlyozottság, a biztonság és az elfogadó légkör jellemez, felszínre hozza a többet mutató gyermek adottságait, képességeit.
A tehetséggondozás helyi rendszerét erre alapozva kell kiépíteni, majd működtetni.
A tehetséggondozás természetesen most is jelen van óvodánk mindennapjaiban, óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a csoportokon belül változatos eszközök biztosításával, egyéni, differenciált feladatadással segítsék a tehetségesnek ígérkező gyermekek kibontakozását.
Szemléletünk szerint minden kisgyermek tehetséges valamilyen területen, nekünk óvodapedagógusoknak kell megtalálni mindegyikük számára a fejlődésükhöz legmegfelelőbb utat.
A gyermekekben rejlő testi, lelki, szellemi értékeket igyekszünk felszínre hozni a nevelés által, és segíteni a gyermekeket önmaguk kibontakoztatásában.
Figyelembe vesszük, hogy a gyermek a fejlődése során az ismereteket a környezetéből meríti, éppen ezért olyan környezet teremtésére törekszünk, amely mozgatja belső kreativitásukat, segíti érdeklődésüket.
Óvodánkban a meglévő értékekre, hagyományokra építve szeretnénk a tehetséggondozás intézményi rendszerét kiépíteni.

A tehetséggondozás helye az intézményi szervezeti struktúrában

Az intézményben jelenleg 3 óvodai csoportban 56 gyermek nevelése valósul meg. 11 fő dolgozik az óvodában.
Úgy gondoljuk, hogy minden kisgyermekben meg lehet és meg is kell találni azt a képességterületet, amiben ő ígéretes.
Nevelőtestületünk szemléletében kialakult az igény a kiemelkedő képességű gyermekekkel való külön foglalkozás iránt, ezért kialakítottuk intézményünkben a tehetségfejlesztés óvodai rendszerét.
A gyermekek szellemi, lelki, testi értékeit a neveléssel kell felszínre hozni mindazoknak, akik a gyermekért felelősek. A gyermeket nem formálhatjuk „saját képünkre és hasonlatosságunkra”, hanem önmaga kibontakoztatásában kell segíteni. A gyermek fejlődése során az ismereteket, a tapasztalatokat környezetéből szívja magába. A mi feladatunk, hogy olyan környezetet teremtsünk a gyermek köré, amely segíti érdeklődését, mozgatja belső kreativitását.
A gyermek a jövő számára bontakozó élet, amely rengeteg lehetőséget rejt magában. Mi ezeket a lehetőségeket szeretnénk megtalálni minden kisgyermekünk számára a szárnyaláshoz. A lélek rejtett életerőinek megismerésével a gyermekben lappangó hajlamokat igyekszünk felkelteni és azok kibontakoztatását elősegíteni, támogatni.
A tehetségfejlesztő munka vállalásait a pedagógiai programunknak is tartalmaznia kell (emellett bekerül az óvodai dokumentumokba, éves munkaterv, csoport dokumentumai).

Helyi nevelési programunk külön fejezetébe kerültek az egyéb speciális feladatok, így a:

- gyermekvédelem
- a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének elvei intézményünkben

- etnikai, nemzetiségi, kisebbségi, migráns gyermekek nevelésével kapcsolatos feladatok

Ezen speciális feladatok sorába kerülhetne be a tehetséggondozás.

A tehetséggondozás célja:

Az óvodás gyermekben rejlő többletek felfedezése, képességük kibontakoztatása és folyamatos fejlesztése.

- Tehetségígéretek felfedezése - támogató környezet megteremtése (szülők bevonásával) melyben a tehetségígéretek minél korábbi életkorban felfedezhetők.
- Tehetségígéretes gyermekek gondozása, fejlesztése váljon a mindennapok részévé.
  A fejlesztés két síkon történik: ~ saját csoportban
  ~ tehetséggondozó műhelyben
- Folyamatos tehetséggondozás - tehetséggondozó rendszer kiépítése és működtetése - egyéni fejlesztési tervek

A tehetséggondozás feladatai:

- a kreatív gyermek felismerése
- a gyermek ösztönzése, motiválása
- a tehetségígéretes gyermek szükségleteinek kielégítése (megismerési, alkotási, elfogadási)
- célzott képességfejlesztés egyéni bánásmód keretében
- tág érdeklődés kielégítése, tovább bővítése
- segítség a gyermeknek abban, hogy önmagára találjon
- szülők megnyerése, tájékoztatása

Speciális célok:

- a tehetségígéretes gyermek erős oldalának támogatása
- a tehetséggel összefüggő gyenge oldal fejlesztése
- elfogadó, támogató, személyiségfejlődést segítő légkör megteremtése
- lehetőség teremtése a pihenésre, relaxálódásra

Legfőbb alapelv: esélyteremtés elve

- Minden tehetségígéretes 5-7 éves gyermek számára a tehetséggondozás biztosítása
- Megfelelő kínálat nyújtása, hogy a gyermekek az ismert legjobb képességeik alapján kerülhessenek be a tehetségműhelyekbe.

A tehetséggondozó tevékenység

Gazdagítás / dúsítás módszerének alkalmazása

- komplex személyiség-, készség-, képességfejlesztés (egyéni képességeket figyelembe vevő differenciált fejlesztés)
- újdonság, változatosság biztosítása
- többletek adása (élmény, eszköz, tartalom)
- változatos módszerek alkalmazása

- rugalmasan reagálás a gyermekek aktuális visszajelzéseire
- a váratlan helyzetek, a gyermek által behozott ismeret kezelése

A tehetséggondozó műhely

A gyermekek itt komplex többlet ismeretet kapnak, emellett hangsúlyt kap a lemaradó területek fejlesztése is.
A gazdagító foglalkozás a hatékonyság érdekében kis létszámmal zajlik (6-8 fő kb.).
Fontos a biztonságot nyújtó, támogató környezet.
A tehetséggondozó foglalkozás *módszere*: gazdagító projekt

A tehetséggondozás területei:

- Zenei képességek=" zenei" műhely, Zenemanók (nagycsoportban)
- Táncos tehetségműhely= „táncos műhely", Táncoló talpak (nagycsoportban)
- Rajzolás, mintázás, festés, kézi munka=" rajzos műhely", Ügyes kezek (nagycsoportban)

A tehetséggondozás lépései: kiscsoportban a tehetségcsírák, tehetségígéretek megállapítása történik meg csoporton belül (jelölése az egyéni fejlődési lapokon), középső csoportban az óvodai napirendben, tevékenységenként valósul meg a tehetségfejlesztés (jelölése az egyéni fejlődési lapokon), nagycsoportban szintén tevékenységenként történik, de a zenei, tánc és rajzolás- festés- mintázás- kézimunka területeken külön „műhely" -ben fejlesztjük a gyerekeket, a többi területen pedig csoportszinten.

Tárgyi feltételek: speciális eszköztár, megfelelő hely biztosítása

Tehetséggondozás érintettjei:

- gyermekek
- nevelőtestület
- főigazgató
- tehetséggondozó műhely vezető

A tehetségfejlesztő munka akkor igazán hatékony, ha egyaránt öröm a gyermek és a pedagógus számára. Az óvónő számára a "szárnyalás" lehetőségét adja, a gyermeki lélek számára pedig a csodák tárházát.

Etnikai, nemzetiségi, kisebbségi, migráns gyermekek nevelésével kapcsolatos feladataink

Óvodánkban cigány etnikumhoz tartozó gyermek jelenleg nincs. Hazáját elhagyni kényszerülő gyermek még nem fordult elő az intézményben. A másság elfogadására azonban nagyon nagy hangsúlyt fektetünk, a gyermekek érzelmi biztonságának megalapozását különösen nagy gonddal kezeljük. Amennyiben ilyen gyermek kerül az intézményükbe, az esélyegyenlőség biztosításával, az optimális személyiségfejlődését elősegítve értékközvetítő, élményt nyújtó, együtt érző pedagógiával neveljük őket.

Fontos:
- A családok érzelmi megközelítése
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges szakemberek biztosítása

- Az etnikai és a hazáját elhagyni kényszerülő gyermekek kultúrájának megismerése
- A szülők részéről a társadalmi normák elfogadtatása
- Ezek a gyermekek az óvodában jól érezzék magukat, tehetségüket segítsük kibontakozni (zene, mese- vers, kézügyesség) és hiányosságaikat pótolni
- az egész személyiség fejlesztése szomatikus és pszichés sajátosságok figyelembevételével, hogy a gyermekek elérjék a koruknak megfelelő fejlettségi szintet, egészséges, iskolaérett személyiség váljon belőlük.

A feladatok sokrétűek a beóvodáztatástól az egyéni problémákon át az óvodáskor végéig. A családlátogatáson is hangsúlyozzuk az óvodai nevelés fontosságát, az óvodai élet folyamatát az iskolába történő beilleszkedéshez szükséges fejlettségi szint eléréséhez.

A hátrányosságot kiváltó szociális okok egy részén tudunk ugyan enyhíteni, de azokat megszüntetni nem tudjuk. Veszélyeztetettség esetén nagy gondot fordítunk arra, hogy a megfelelő partnerek bevonásával lehetőségeinkhez képest segítsük óvni a gyermekek egészséges személyiség fejlődését.

Alapvető feladatunk a kisgyermek szocializálódásának elősegítése, az óvodai szokásrend elfogadtatása. Meg kell ismertetni velük az egészséges életmóddal kapcsolatos szokásokat, a gondozási teendőket.

15. Programunk dokumentációs rendszere

A program sikerkritériumát „A gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén” címmel kiemelt programelem tartalmazza. Ehhez viszonyítva ellenőrizhető, mérhető, elemezhető, értékelhető a gyermekek fejlettségi szintje és az óvoda nevelési céljának megfelelő munka.

A programban meghatározott fejlődés jellemzőit teljes mértékben nem lehet, és nem is kell teljesíteni. Minden esetben az óvoda határozza meg – a gyermekek képességének, szociokulturális körülményeinek ismeretében –, hogy milyen teljesítményt fogad el sikeres fejlesztő munkának.

A programhoz a következő szakmai dokumentumok vezetését végezzük, melyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést: OVIKRÉTA

- **A vezető éves terve, beszámolói**
- **Munkaközösség munkaterve, annak értékelése**
- **Tehetséggondozó műhelyek munkatervei, azok értékelése**
- **Felvételi, mulasztási napló**
- **Csoportnapló** A csoport előrehaladásának tervezését és a megvalósulás értékelését tartalmazó intézményi dokumentum

- Csoport megnevezése, életkori megoszlása
- A csoportba járó gyermekek névsora, jelei
- A KIR listában szereplő adatok
- A tanköteles korú gyermekek névsora, jelei
- A gyermekcsoport összetétele a KIR listában szereplő adatok alapján
- A nevelési és során érkező gyermekek felvételéről szóló határozat számok
- Óvodapedagógusok neve, dajka neve
- Gyermekvédelmi adatok, speciális fejlesztést igénylő gyermekek adatai
- Tehetségműhelyek, tehetséggondozás névsor
- Felzárkóztatást, fejlesztést igénylő gyermekek adatait

- Hetirend: szeptember 1-től május 31-ig, június 1 - augusztus 31
- Napirend
- Feladatrendszer tervezése, szervezése, értékelése és nevelés megvalósítása, reflexiók
- Közösségi események és ideje
- Befogadási terv
- Csoportprofil
- Óvó-védő intézkedések, balesetvédelem
- Szülői nyilatkozatokat, szülői elérhetőségeket
- Családlátogatásokat
- Vezetői ellenőrző látogatásokat
- Szakértői vélemények nyilvántartása
- Udvari játékok tervezése
- Éves nevelőmunka tervezése
- Éves nevelőmunka értékelése
- Feljegyzések a csoport életéről

A főigazgató a felelős az ellenőrzési, mérési, értékelési program működéséért.
A BECS működtetéséért az Önértékelési csoportvezető a felelős.

- **Gyermekek egyéni fejlesztési terve**

Tervezési időkerete: anamnézis felvétele óvodába járás előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája beszoktatás végére, az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése félévenként történik.

Tartalmazza a gyermek anamnézisét, az óvodapedagógusok megfigyeléseit, a gyermekek képességének diagnosztikáját és a fejlesztési elképzeléseket, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. Tv. szellemében a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének tervét.

A gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének nyomon követése,mérése, értékelése

A mérés eszköz, módszer a pedagógiai program alapján végzett nevelőmunkánk ellenőrzésének, értékelésének folyamatában
Az individuális nevelés feladatainak maximális megvalósításához elengedhetetlen a gyermekek egyéni fejlődésének diagnosztizálása, a fejlesztés tartalmának meghatározása.
Ezt a munkát fejlettségmérő lapok kitöltésével, adatok képzésével és azok feldolgozásával valósítjuk meg óvodánkban.

Célja:
A gyermekek sajátos szükségleteiknek, állapotuknak megfelelő segítséget kapjanak készségeik, képességeik kibontakoztatásához, személyiségük védelméhez, fejlesztéséhez.
A gyermekek egyéni fejlesztése érdekében a tudás-, és képességszintek folyamatos mérése és a mérési eredmények alapján a fejlesztést elősegítő terv készítése, majd annak megvalósítása.

Alkalmazási terület:
Az intézménybe járó 3-7 éves korú gyermekek köre.

Működtetése:
Szabályozott rendszerben, évenkénti ciklusban

Alapja (a nevelőtestület elvi megállapodásai):

- az alkalmazott mérőeszközök szakmailag megalapozottak legyenek, és illeszkedjenek pedagógiai programunkhoz
- a mérés az óvodában a zavartalan gyermekkor megőrzésével valósulhat meg, ennek érdekében a legalkalmasabb mérési forma a megfigyelés ebben az életkorban
- a „gyermekek várható fejlettsége óvodáskor végén" fejezethez illeszkedő sikerkritériumok a nevelőtestület konszenzusa alapján kerülnek meghatározásra

A sajátos nevelési igényű gyermekek részére felzárkóztató műhelyt szervezünk nagycsoportban, "Iskolás leszek " elnevezéssel.

Szakaszai:

- a fejlettségi lapok kitöltése a nevelési év elején
- fejlesztést elősegítő terv készítése (egyéni és csoportos)
- elemzés, értékelés, fejlesztést segítő mozzanatok megfogalmazása

Területei: OVIKRÉTA rendszerben vezetett dokumentum

Fejlesztési célok

- *Mozgásfejlesztés*
- nagymozgások fejlesztése
- egyensúlyérzék fejlesztése
- finommotorika fejlesztése
- szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése
- Testséma fejlesztés – téri tájékozódás
- a test részeinek megismerése, feltérképezése
- testrészek funkciói
- oldaliság erősítése (jobb és bal)
- a test elülső és hátulsó zónájának alakítása (hason, hanyatt)
- keresztirányú érintések
- tárgyakhoz viszonyított testhelyzet
- Percepció fejlesztés
- vizuális percepció
- akusztikus percepció
- tapintásos percepció (taktilis)
- kinesztetikus percepció

Ahhoz, hogy a tanulási nehézséget feloldjuk, meg kell erősíteni az érzékelési apparátust, az észlelési folyamatokat, lehetőséget kell biztosítani a verbalitás fejlesztésére.

Verbális fejlesztés

A beszéd igen szorosan kapcsolódik a kommunikációhoz, így tágabb értelemben a szocializációhoz, a gondolkodáshoz, valamint az önkifejezés fontos eszköze, ezért az anyanyelvi nevelésnél a szókincs bővítése, a sajátos nyelvi formák elsajátítása és nagycsoport végére az önálló történet elmondása fontos alapköve az iskolai életmódra való felkészítésnek.

Az óvodapedagógusok munkájára vonatkozó feladatok:

– Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjék.

- A gyermekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készteti sokoldalú tevékenységre.
- Az óvodapedagógus törekszik arra, hogy amikor lehetséges, a gyermekek maguk vonják le a következtetéseket, alkossanak ítéleteket és általánosításokat.
- Szem előtt tartja, hogy az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül és mindvégig játékos jellegű marad.
- A gyermekek tapasztalatainak, ismereteinek rendezését, képességeik fejlesztését sokféle tevékenység során valósítja meg.
- A fejlesztést a gyermekek folyamatos megfigyelésére alapozza. Egyéni fejlesztési lapokon rögzíti a fejlődési jellemzőket és egyéni terveket készít a tudatos fejlesztéshez.
- A fejlesztés megvalósításához az egyéni, mikrocsoportos és nagycsoportos munkaformák arányát tudatosan határozza meg.
- A differenciálást érvényesíti a célokban, a feladatokban, a munkaformákban, a módszerekben, az eszközökben, az elsajátítás idejében és a munkatempóban.
- Maximális teret biztosít a spontán tanulás megvalósulásának, kihasználja az így adódó lehetőségeket a fejlesztésre.
- Feladatlapot indokolt esetben, a fejlődési jellemzők nyomon követéséhez, a fejlesztés területeinek és módjának meghatározásához alkalmaz

A mérés fél évente történik. Az óvodapedagógusok fogadóórán tájékoztatják a szülőket a mérés eredményéről.

16. Az Óvoda kapcsolatai

A külső partnerek azonosítása megtörtént. Az együttműködés tartalma egyértelmű. Fontos feladat a hatékonyság növelése érdekében az összedolgozás.

Fenntartó:
Az önkormányzati hivatal polgármesterével, jegyzőjével és valamennyi munkatársával a kölcsönös bizalomra épülő munkakapcsolatunk rendszeres.

A kapcsolattartás formái:

- megbeszélés, értekezlet
- statisztikai adatszolgáltatás
- szóbeli tájékoztatás
- jelentések, beszámolók

Család:

A szülőkkel bensőséges és segítőkész a kapcsolatunk. Törekszünk a partneri viszony kialakítására. Ezt szolgálja a rendszeres betekintés lehetősége – az óvoda nyitottsága – az intézményünk életébe, nevelési gondok, problémák közös megbeszélésére, megoldások keresésére. A kapcsolattartás konkrét formáit a csoportok szülői közössége és az óvodai testület együtt határozza meg. A Szülői Munkaközösség külön munkaterv alapján tevékenykedik.

Az óvoda – a szülők részére szakmai szolgáltatást nyújt. Ez a szolgáltatás – a gyermekek nevelése, fejlesztése érdekében igazán akkor eredményes, ha tartalmas az együttműködés. Szülői értekezletet egy évben 2 alkalommal tartunk. Ez azonban nem zárja ki, hogy csoportonként – amennyiben szükséges – az óvónő soron kívül is tarthasson értekezletet. Az óvodába kerülő gyermekeket, az óvodába lépés előtt az otthoni környezetükben családlátogatásként keressük fel. Ily módon betekintést nyerünk a családi háttérbe, tájékozódunk a gyermekek otthoni szokásairól. Olyan intervenciós gyakorlat kialakítására törekszünk, ahol megjelennek a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai.

Az óvoda és a család kapcsolattartásának elvei:

- a gyermekek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása
- a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás, a gyermekekre gyakorolt hatás erősítése
- az óvodai és a családokban folyó nevelési sajátosságok kölcsönös megismertetése
- a szülők és az óvodai dolgozók egymás iránti bizalmának, tiszteletének erősítése
- közös célok megvalósítása az együttműködés szabályainak betartásával
- Az óvodai nevelés **a családi neveléssel együtt** szolgálja a gyermek fejlődését.
- Az **együttműködés formái változatosak**, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.
- Az óvodapedagógus **figyelembe veszi a családok sajátosságait**, szokásait, az együttműködés során **érvényesíti az intervenciós gyakorlatot,** azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait

Az óvodapedagógus feladata a fejlesztés kapcsán:

- a gyermek fejlesztésének céltudatos megvalósítása
- a szülő felé gyakorolt rendszeres, tervezett kapcsolattartás

A kapcsolattartás formái:	Cél:	Munkaforma:
1. Beiratkozás	- adatok felvétele	egyéni beszélgetés
2. Családlátogatás	- körülmények, megismerése	egyéni beszélgetés
3. Befogadás	- ismerkedés az óvodai élettel	szabályozott rendszer szerint
4. Napi kapcs.tartás,fogadóóra	-közvetlen kapcsolat kiépítése	egyéni beszélgetés

5. Összevont szülői értekezlet	-óvodai információk ismeretetése	értekezlet, előadás
6. Csoport szülői értekezlet	- felmerült problémák megbeszélése	helyzet megbeszélés
7. SZMK	-szülői feladatok koordinálása	értekezlet
8. Nyílt ünnepeink	-óvodai kötődés erősítése	beszélgetés
9. Családi nap-Kirándulás	- közös élmények biztosítása	családi nap, kirándulás
10.Családi délután	- közös élmények biztosítása,	virágültetés

Szőlőszem Bölcsőde:
A „Szőlőszem" Bölcsődével jó szomszédi viszonyban vagyunk, hiszen egy intézménybe tartozunk. A bölcsődések beilleszkedésének megkönnyítése érdekében igazán fontos a jó együttműködés.

Petőfi Sándor Általános Iskola:
A Petőfi Sándor Általános Iskolával rendszeres a kapcsolatunk, hiszen óvodásainkat az iskolai életmódra készítjük fel. Legszorosabb az együttműködés mindig a leendő elsős tanítónővel, aki figyelemmel kíséri látogatásai során a nagycsoportos gyerekek tevékenységeit, fejlődésük folyamatát. A kölcsönös információk alapján, a szerzett tapasztalatokat felhasználva igyekszünk azokat beépíteni fejlesztő munkába. Feltétlenül szükséges együttműködésünket erősíteni a követelmény, a tartalmi fejlesztés és az ellenőrzés és értékelés területén. Munkánkat az óvoda- iskola folyamatszabályozás alapján működtetjük.

Óvoda-iskola átmenet támogatása terén figyelembe vett elvek:

- **Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka** (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- Után követés legalább az általános iskola első évében
- **A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába,** amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik
- **Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges**: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához

Pedagógiai Szakszolgálat:

A Pedagógiai Szakszolgálat szakembereinek segítségét kérjük azokban az esetekben, amikor az óvodapedagógus szükségesnek látja. A gyermekek fejlődésének a megsegítése a cél. Szükség esetén a Megyei Szakértői Bizottsághoz fordulunk.

Családsegítő és Gyermekjóléti Központ:

Az együttműködés nagyon fontos. Kiemelt feladat a gyermek és a család megsegítése.

Gyermekorvos, védőnő:

Hely és idő biztosításával törekszünk az együttműködésre. A védőnő rendszeresen végzi a gyermekek tisztasági vizsgálatát. A szülőket tájékoztatjuk az vizsgálatok eredményeiről.

Könyvtár és Közművelődés:

Könyvtárlátogatásokat szervezünk, hogy olvasóvá neveljük a gyermekeinket. Ezzel is segítjük a hatékony iskolakezdést.

Közétkeztetési Konyha:

Megfelelő minőségű- és mennyiségű egészséges étel biztosításának a nyomon követése. Adat szolgáltatás.

Fürdő:

A nagycsoportos korú gyermekekkel az őszi és a tavaszi időszakban a Fürdőben vízhez szoktatást végzünk.

Az óvoda azon intézményekkel tart kapcsolatot, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az után fontos szerepet töltenek be a gyermekek életében, ezért a jó kapcsolattartás, a megfelelő kommunikáció elengedhetetlen feltétel.

Más szervezetekkel való kapcsolatunkra is az együttműködés hatékonysága, kölcsönös segítségnyújtás jellemző.

17. Összegzés

Programunk megvalósításánál úgy alakítjuk az óvoda életét, hogy sokféle kapcsolat, sokféle együttműködés, a gyermekekhez igazított tevékenységi alkalmak, a vidámság, a meghittség, a nyugalom és a nyüzsgés biztosítsa a gyermekek jó közérzetét, hangulatát. Megteremtjük a csoportszobában, az udvaron, azokat a feltételeket, amelyek között a gyermekek élnek, és megfelelő lehetőséget biztosítunk a játékokhoz a környezet megismeréséhez, védelméhez, az egészséges életmód megalapozásához.

Nyitottak vagyunk a gyermekeket körülvevő környezetre, annak változásaira. Igyekszünk megnyerni a családokat a programunk megismertetésével. Úgy hisszük, hogy az élménygazdag óvodai tevékenységi rendszer megteremtésével tág teret nyújtunk a gyermeki kezdeményezésnek, felfedezésnek és aktív együttműködésnek.

18. Jogszabályi háttér

Programunk a 137/1996. (VIII.28.) számú Kormány rendelet értelmében, melyet a 255/2009. (XI.20.) Kormányrendelet, ill. a 363/2012. (XII.17.) EMMI Rendelet módosított, **az Óvodai nevelés országos alapprogramja, a 77/2025. (IV.14.) Korm.rendelet** alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva az **1993. évi LXXIX. Közoktatási törtvényt** valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú, a 2003. LXI. számú, a 2006. LXXI. számú, a 2007. LXXIX. számú törvényt, a szakaszosan érvénybe lépő **a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényt** a közoktatás távlati fejlesztésének stratégiáját, a megyei és a fenntartói közoktatási koncepció irányelveit.
Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

Törvények

- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról

Rendeletek

- 23/1997. (VI.4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X.29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1/1998. (VII.24.) OM rendelet a kötelező felszerelési- és eszköz normáról
- 36/1999. (VIII.24.) OM rendelet a képzési kötelezettségről és a pedagógiai szakszolgálatokról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

1	1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
2	2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
3	229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
4	20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
5	363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, 77/2025.(IV.14.) Korm.rendelet
6	17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
7	2/2005. (III. 1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai neve-

	lésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
8	326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
9	1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
10	15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
11	48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
12	2014. évi C. törvény Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről
13	2015. évi C. törvény Magyarország 2016. évi központi költségvetéséről
14	277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
15	2012. évi I. törvény a munka törvénykönyvéről
16	2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról

19.Felhasznált irodalom

1) Az óvodai nevelés alapprogramja
2) Cserkeszőlő Óvodai Helyi Nevelési Program –MA- (3. változat) – a miskolci Mozgásműveltség Fejlesztő Óvodai Nevelési Program Adaptációja, Cserkeszőlő 2004
3) Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelve
4) Nagy Jenőné: Óvodatükör (Óvodai intézmények szakmai munkájának elemzése, értékelése) „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" sorozat 4. száma Szolnok 2001.
5) Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból (Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív program, Útmutató a program megvalósításához) „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" sorozat 2. száma 2., módosított kiadás Szolnok 2002.) nevelőmunkát segítő játékokkal és egyéb

20. Érvényességi rendelkezések

A pedagógiai program érvényességi ideje:

20……. visszavonásig

A pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai:

- Jogszabályváltozás
- Nevelőtestületi döntés

A pedagógiai program nyilvánossága:

- Egy példány a főigazgatói irodájában és a község honlapján

A pedagógiai programot **készítette**: Tóth Krisztina főigazgató a nevelőtestület bevonásával

Cserkeszőlő, 20…….

…….

főigazgató

MELLÉKLET

Az egészséges életmód hangsúlyosabb tevékenységeihez kapcsolódó magyarázatok

Egészséges táplálkozás

Alapelvek:

Az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének (komplettálásának) szorgalmazását szolgálja.
Az óvodás gyermekek az ébrenlétük háromnegyed részét az óvodában töltik, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-lelki –szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani.

A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban- minden igyekezet ellenére- sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten(étrend-összeállításon), óvodapedagógusi leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

A gyermekeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az 5 alapélelmiszer- csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az alapélelmiszer- csoportok között a következőket tartjuk számon:

1. kenyér, pékárú, tésztaféle, rizs
2. gyümölcs, zöldség
3. hús, hal, tojás
4. tej és tejtermékek
5. olaj, margarin, vaj, zsír

Az óvoda és az óvodapedagógusok a következő feladatok teljesítésével segítik az egészséges étkezés feltételeinek javítását:

- kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli). Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja. Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekekre.

- az óvoda a szülőkkel együtt szervez hetente egy zöldség- gyümölcsnapot
- szülői értekezlet keretén belül az élelmezésvezetővel együtt tanácsokat adnak, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki: Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a sós, a cukros, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, cola- féléket, a kekszet, ropit, chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék és annál több alacsony zsírtartalmú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvodapedagógusok a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai alapot adnak a foglalkozásoknak. Így a gyerekek az őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek a zöldség, gyümölcsfélékkel. Ellátogatnak szüretre.
- tejtermékekkel kapcsolatosan is beszélgetnek a gyerekekkel, a tej fontosságáról, kiemelve a csontok és fogak egészségét.

Mindennapos mozgás (Spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység, irányított, mindennapos mozgásfejlesztés, szervezett mozgásos tevékenység

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért. Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését. Minden nap szervez mozgástevékenységet. Heti 1 kötelező szervezett mozgásos tevékenységet vezet. Edzési lehetőséget a mindennapos mozgás, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.

Időjárástól függően (köd, -5, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi. A mozgás anyagát lásd a mozgás fejezetben.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai:

Tisztálkodás:

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi

szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegségmegelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. ezen belül a test tisztántartását értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiéniája a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, ill. a közvetlen környezetünk tisztán tartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházata elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését a lehető legnagyobb távolságban. A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Pihenés időtartamát a csoport szükségleteihez igazítja. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában 2 hetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

A dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, higiénés szabályok betartatása a gyermekekkel.

A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezheti javítását, cseréjét.

Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira.

Bántalmazás, erőszak megelőzése

Alapelvek:

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás. Negatívan hat a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, mely jelentősen árt a gyermek egészségének, vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt- bár tud róla, vagy szemtanúja- nem akadályozza meg ill. nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset stb.) amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyerekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú ideig tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. szobatisztaság korai erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények.) Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása, vagy olyan élethelyzet, amikor a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának. Mindezen komponensek együtt vagy egymagában is kimerítik az érzelmi bántalmazás fogalmát.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, ill. az adott környezetben elfogadott tabuk.
Magába foglalhatja egy gyerek kényszerítését vagy késztetését bármilyen törvénytelen aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció vagy más jogellene szexuális aktivitás formájában- a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek vagy előadások, megnyilvánulások formájában.
Különleges ellátást igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket, speciális formája a testvérbántalmazás. a pedagógus feladata és kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében, együttműködik és keresi az együttműködés lehetőségeit a gyermekjóléti szolgálattal.

Az erős fizikai ingerek is egészségkárosodást okoznak. Az erőszakos cselekmények látványa szintén. (brutalitás, vérengzés, gyilkosság). Szülői értekezleteken megbeszélési anyagként is kitérünk erre a témára.

Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás, bűnmegelőzés
Alapelvek:
Fontos, hogy a gyerekek rájöjjenek, kis odafigyeléssel, óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyermekek ismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, ill. ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése, esetleg mentő hívása) a beteggel való kapcsolatteremtés. A gyerekek megtanulják, hogy 1-1 hétköznapi tárgy (pl. bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magában.

Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás könyv és képolvasás, társasjáték, beszélgetés.
A gyermekekkel ismertetni kel életkoruk és fejlettségi szintjüknek megfelelően az óvodai év ill. egyes kirándulások előtt, vagy szükség szerint az óvó- védő előírásokat (veszélyforrások, testi épségük védelmére vonatkozó előírások, tilos és elvárható magatartásforma). Mindez a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

A gyermekbalesettel kapcsolatos előírások az SZMSZ- ben kerülnek rögzítésre. Elsősegély doboz a vezetői irodában található. Udvari eszközök és csoportszobai eszközök baleset megelőzés szempontjai alapján kerülnek megvizsgálásra, szakértői vizsgálattal kiegészülve.

A bűnmegelőzési programhoz a Székesfehérvár és környéke Közbiztonságáért Vagyonvédelmi Alapítvány **Ovi- zsaru** biztonságra nevelő programját használjuk:

A gyermekek mesék, szituációs játékok, színezők, rajzos feladatok segítségével dolgozzák fel a bűnmegelőzés egyes elemeit. Fő célkitűzés a korai megelőzés, az áldozattá válás elkerülésének módszereivel való ismerkedés, az 5-6-7 éves gyermekek biztonsági érzetének segítése, erősítése.

A program feladata:

Az egyéni ismeretek feltérképezése az áldozattá válással kapcsolatosan, az életkori sajátosságoknak megfelelő és szintű információk átadása a témában.

A program fő vonalai:

1. Személyiségfejlesztés (önismeret, probléma megoldás lehetőségeinek elsajátítása)
2. Szabálykövetés (Közlekedési, mindennapi élet szabályai)
3. Biztonság (idegen személyekkel szemben, közlekedésben, egyedül otthon)
4. Viselkedési panelek (szituációs és szerepjátékokon keresztül)

A program kidolgozása a Rendőrség Biztonságra Nevelő Iskolai Programjának (D.A.D.A.) figyelembevételével készült.

Eszközök: Rendőr Robi, Rosszcsont Ricsi bábok, ovi-zsaru program füzet, feladatlapokat, színezőket tartalmazó CD

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök fejlesztésének terve

Játéktevékenységekhez:

- készség – és képességfejlesztő asztali játékok pótlása, bővítése
- szerepjátékokhoz babák, babakocsik, játék élelmiszerek, orvosos, fodrászos kellékek
- strapabíró autók kisebb és nagyobb méretben
- legó készletek
- építőjátékok
- fa 3D-s puzzle

Mindennapos mozgás terén:

- hullahopp karikák
- labdák
- gördeszkák

- mozgásfejlesztő játékok

Verselés, mesélés terén:
- kesztyűs- és fakanál bábkészlet, felnőtt bábparaván
- szemléltető eszközök fából
- mesekönyvek

Ének, zene, népi játék, tánc területén:
- zenei cd-k
- hangszerkészlet
- fellépéshez szükséges eszközök: szoknyák, kötények, felsők, nadrágok, kendők

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka területén:
- sima- és hullámkartonok, méhsejt papírok
- dekupage ragasztó, kétoldalú ragasztó, Nebuló ragasztó
- arc- és ablakfestékek, ablakmatricák
- három oldalú ceruzák
- filctollak, pasztellkréták
- színes temperák, krepp papírok
- kreatív hobby termékek
-

A külső világ tevékeny megismerése:

Környezet téri- formai – mennyiségi megismerése:
- színes rúd készletek
- logikai készletek

Környezet megismerése, védelme:
- terepasztal különböző természeti jelenségek lejátszásához
- iránytűk
- nagyítók

Az óvoda udvarán:
- KRESZ pálya

Informatikai eszközök területén:

-Színesnyomtató, laptopok